

Opening the Door to Language Learning - språkstudier för alla

Praktiska idéer för hur man startar och stödjer öppen,
resursbaserad och självständig språkutbildning i ett informellt
undervisningssammanhang

skrivna och redigerade
av
OdLL projektpartners



Socrates
Lingua

Detta projekt har genomförts med stöd av Europeiska
Gemenskapen inom ramen för Socrates Lingua I- programmet



Engelsk originaltitel: Opening the Door to Language Learning: bringing language learning to the wider community. Practical ideas for setting up and supporting open, resource-based and autonomous language learning in a non-formal learning context

Publicerad första gången 2005 på engelska av:
Drukkerij De Beurs
Langstraat 65, BE-2140 Antwerpen (Borgerhout), Belgien
Tel: +32 (0)3 2360624 Fax: +32 (0)3 2352240
E-post: info@drukkerijdebeurs.be

Design:
Van Gorp & Verboven
Fruithoflaan 91 Bus 25, BE-2600 Antwerpen (Berchem), Belgien
Tel: +32 (0)3 8250200 Fax +32 (0)3 8253262
E-post: info@vgnv.be

Copyright © OdLL Projektpartners, 2005

Ingen del av denna skrift får reproduceras, sparas i minnesystem eller överföras i någon form eller med något medel, vare sig elektroniskt, mekaniskt, fotokopierat, inspelat eller på något annat sätt utan att källan anges enligt följande:

OdLL projektpartners, Opening the Door to Language Learning - språkstudier för alla. Praktiska idéer för hur man startar och stödjer öppen, resursbaserad och självständig språkutbildning i ett informellt undervisningssammanhang (Antwerpen: Drukkerij De Beurs, 2005)

ISBN 1-904190-74-x

Innehåll

1. Inledning

1.1	Så här använder du denna handbok	6
	Tabell 1: Modeller för Open learning	7
1.2	Bakgrund och sammanhang	8

2. Planering och praktiska frågor

2.1	Varför behövs ett studieprogram för Open Learning?	12
2.2	Att bedöma den studerandes behov och målsättningar	12
	<i>Fallstudie 1: Stöd till språkinlärare med särskilda behov</i>	14
2.3	Att välja modell	15
2.4	Finansiering	15
2.5	Publicitet och rekrytering	17
2.6	Språk	18
2.7	Att göra en tidplan	19
2.8	Att välja lokal	20
	<i>Fallstudie 2: Mobil språkutställning</i>	21
2.9	Personal	22
2.10	Samarbete med andra	23
	<i>Fallstudie 3: Arbeta med offentliga centra</i>	25

3. Pedagogiska frågor

3.1	Stöd för de studerande	26
	<i>Fallstudie 4: Språkrådgivningsservice för föräldrar</i>	28
	<i>Fallstudie 5: Skapa sociala förutsättningar för språkinläring</i>	29
3.2	Motivation	30
	<i>Fallstudie 6: Använda drama för att motivera språkinlärare</i>	32
3.3	Bedömning	33
3.4	Uppföljning	34
3.5	Utvärdering	35
3.6	Reproducerbarhet och hållbarhet	37
	<i>Fallstudie 7: Yrkesmässig utveckling för föreläsare vid universitet</i>	39

4. Undervisningsmaterial

4.1	Teknik	40
	<i>Fallstudie 8: Virtuell konversation</i>	42
4.2	Studiepaket och tryckt material	43
	<i>Fallstudie 9: Egenutbildning för självständiga språkinlärare</i>	45

5. Sammanfattning

	Sammanfattning av viktiga rekommendationer	46
--	--	----

Bilagor

	1. Typer av elevstyrd språkinläring	48
	2. Studerandeprofil för deltagare i OdLL-projektet 2002-2005	49
	3. Tekniker för språkinläring	52
	Koperingsmaterial	53
	Checklista för utformning av en modell för Open Learning	
	Studerandeprofilformulär	
	Fastställande av mål för språkinläring	
	Självutvärderingsformulär för studerande	
	Återkopplingsformulär för studerande	

I. Inledning

Denna handbok innehåller råd och rekommendationer baserade på erfarenheter från projektet *Opening the Door to Language Learning* (OdLL), ett treårigt projekt finansierat av EU:s Sokratesprogram. Projektets syfte var att utveckla och testa olika strategier för att öka möjligheterna att lära sig främmande språk. Projektet vill uppmuntra organisationer som erbjuder språkkurser (universitet, högskolor, gymnasieskolor, studieförbund, förlag och företag) att arbeta för att deras studiematerial och kompetens ska nå ut till en större grupp av språkstudenter.

OdLL-projektet bestod av tre faser. De första två ägnades åt försök och utvärdering av modeller för *Open Learning* (se tabell 1: Modeller för *Open Learning*) i sju europeiska länder (Belgien, Irland, Litauen, Spanien, Storbritannien, Sverige och Ungern). I den tredje fasen utvärderades dessa modeller och sammanställdes till denna handbok i hur man går tillväga för att främja språkinläring. Ytterligare material som skapats för och av OdLL-projektet finns på följande webbsida:
www.opendoor2languages.net

“Det är just det att ansvaret flyttas
från läraren till
den studerande

och att man blir oberoende, som
gör lärandet så stimulerande”


(Studerande i projektet Opening the Door to Language Learning, 2004)

1.1 Hur man använder denna handbok

Denna handbok har skrivits gemensamt av alla medarbetare i OdLL-projektet och den är tänkt att vara så praktisk som möjligt. Den vänder sig med råd och rekommendationer till individer och organisationer som är engagerade eller som vill bli engagerade i sådana aktiviteter som främjar språkinläring eller som ger möjligheter till livslångt lärande.

Den erbjuder inga kurser eller kursmaterial. Den är snarare avsedd att öka medvetenheten kring vissa av de nyckelfrågor man behöver tänka på vid planeringen för kurser i språk för livslångt lärande för icke-traditionella språkinlärare.

Tabellen med modeller för Open Learning (se tabell 1: *Modeller för Open Learning*) är avsedd att tillsammans med **fallstudierna** ge idéer om vilket innehåll och syfte ett studieprogram för *Open Learning* kan ha. Det är emellertid möjligt att variera och kombinera modellerna på flera sätt än vad som kan beskrivas här.

Grundläggande tips, som finns angivna i början av varje avsnitt, bygger på erfarenheter från gruppen som genomförde OdLL-projektet. En detaljerad lista finns i *Sammanfattning av grundläggande tips*. De frågor som ställs i efterföljande avsnitt, markerade med , är till för att du som kursanordnare skall tänka igenom sådana frågor som dyker upp under planeringen av öppna, flexibla och icke-traditionella språkstudier.

Avsnitt ett ger en kortfattad översikt av bakgrunden till OdLL-projektet. Det beskriver de aktiviteter som genomförts som ett led i projektet och ger information om de medverkande språkinlärarna.

Avsnitt två är en steg-för-steg-handbok för hur man planerar och implementerar ett sådant studieprogram för *Open Learning*, som beskrivs både i avsnitt ett och i tabellen över modeller för *Open Learning* (se tabell 1: *Modeller för Open Learning*). Den identifierar nyckelområden som bör beaktas och ställer ett antal tänkvärda frågor samt ger rekommendationer för vart och ett av dessa områden. De områden som behandlas innefattar rekrytering, publicitet, finansiering, tidsplanering och samarbetspartners.

Avsnitt tre tar upp några av de speciella pedagogiska frågorna, som behöver ställas när man planerar för *Open Learning*. Här ingår såväl stöd och motivation till de studerande som modeller och former för uppföljning och utvärdering.

Avsnitt fyra behandlar kursmaterialet. Detta har en avgörande betydelse för alla språkinlärningsprogram och behöver ägnas särskilt stor uppmärksamhet när de studerande huvudsakligen bedriver sina studier utanför det traditionella klassrummet. De områden som tas upp är bland annat olika tekniska lösningar och utvecklandet av studiepaket.

Kopieringsmaterial, t ex studerandeprofilformulär, utvärderingsformulär och liknande, ingår och kan användas och tillämpas fritt, förutsatt att källan anges.

Bilagorna innehåller ytterligare information om OdLL-projektet, bl a med avseende på olika typer av flexibel språkinläring, studerandeprofiler och en översikt över olika inläringstekniker.

Tilläggs materialet (där inte alla delar är översatta) innehåller bland annat material som tagits fram av OdLL-projektet för särskilda aktiviteter. Det finns även en utökad förteckning över källor och Internetlänkar. Dessa kan du hitta på projektets hemsida: www.opendoor2languages.net

Tabell 1: Modeller för Open Learning

Nr	Modell för Open Learning	Beskrivning	Exempel 1	Exempel 2	Exempel 3
1	Distansutbildning • Fallstudie 1	Alla inlärningsprogram eller aktiviteter som i huvudsak tillhandahålls och understöds på avstånd. Kan innefatta en varvad inläring, där det förekommer enstaka fysiska sammankomster.	Distansutbildning med hjälp av en virtuell miljö med en blackboard (*Belgien, fas 1)	Distanskurser som ges via e-post för döva eller hörselskadade elever och med stöd i form av fysiska träffar (*Ungern, fas 2)	Nätbaserad distanskurs med stöd av enstaka fysiska sammankomster (*Sverige, fas 1)
2	Studiecirkel eller konversationsgrupp • Fallstudier 5, 6 och 8	Till stor del självgående grupper av språkinlärare som träffas för att träna konversation eller för att studera tillsammans. Kan vara ledda av någon som har det aktuella språket som modersmål, en språkrådgivare eller en mentor.	Konversationsklubbar och filmvisningar (*Belgien, fas 2)	Studiegrupper och dramaaktiviteter med fokus på användningen av audiovisuella media (*Irland, fas 2)	Virtuell konversation med hjälp av telefon- och videokonferenser (*Sverige, fas 2)
3	Självkännedom • Fallstudier 7 och 9	Ett strukturerat program eller en mängd material med syftet att hjälpa de studerande att identifiera sina färdigheter, behov och målsättningar. Kan innefatta aktiviteter som hör samman med självutvärdering, inlärningsstrategier och användningen av studiematerial. Kan ges vid fysiska sammankomster, online eller i en tryckt handbok.	Fristående utbildningsprogram för att utveckla förmågan att föreläsa på främmande språk med stöd av aktiverande träffar (*Litauen, fas 2)	Allmänna språkträffar på ortens bibliotek med stöd av självstudie-material och studie-grupper för att fräscha upp språkkunskaper (*Storbritannien, fas 2)	
4	Öppen tillgång • Fallstudie 3	Ger tillgång till teknik och inlärningsmaterial, antingen på ett språkresurscenter, kommunala eller offentliga platser (till exempel ett bibliotek), eller online (till exempel en hemsida eller en virtuell inlärningsmiljö)	Utförande och inrättande av ett språkresurscenter på barnavdelningen på ett offentligt bibliotek (*Spanien, fas 1)	Att öppna universitetens resurscenter för icke-traditionella språkstudier (*Irland, fas 1 och Storbritannien, fas 1)	
5	Mobila utställningar eller prova-på-dagar • Fallstudie 2	Workshops som visar metoder och material för vissa språk. Olika aktiviteter som höjer språkmedvetenheten och främjar språkinläring	Mobila språkutställningar till avlägsna platser för att höja medvetenheten om möjligheten till självstudier (*Ungern, fas 1)	Prova-på-dagar för att visa upp självstudie-paket förstärkta av rådgivningsmöten (*Litauen, fas 1)	
6	Språkrådgivning • Fallstudie 4	Fysiska eller virtuella träffar mellan lärare, mentorer och elever för att diskutera och planera språkinläringen. Kan även innefatta hjälp med ett visst språk eller en viss färdighet.	Språkrådgivningstjänst (fysisk och virtuell) för föräldrar och universitetsstudierande (*Spanien, fas 2)		

* Hänvisning till OdLL partner och testfas. Se www.opendoor2languages.net för mer information

1.2 Bakgrund och sammanhang

OdLL-projektet har vuxit fram som ett svar på två huvudproblem: brist på tillgängligt utbildningsmaterial och för dåligt utbud av möjligheter till språkinläring för icke-traditionella språkstudenter.

Tillgång till språkinlärningsmaterial

Många högskolor och andra som håller i språkutbildning har ofta stora resurser men deras material är vanligtvis endast tillgängligt för en liten grupp studenter på högre nivå. Även om det finns många goda skäl till detta, finns det lika övertygande skäl att öppna tillgången för att tillgodose behoven i en mer mångfasetterad grupp av elever, till exempel vuxna studerande i livslångt lärande. Lokalerna används för det mesta inte lika mycket på kvällarna och under semestertider, när många vuxna studerande skulle vilja eller har möjlighet att nyttja dem. Om högskolorna dessutom samarbetar med andra organisationer kan utbudet och användningen av material utökas. Detta främjar inte bara språkinläring hos fler grupper av människor utan gör det också möjligt för högskolor och andra kursanordnare att erbjuda annorlunda och nyskapande utbildningsmöjligheter. Detta gynnar i sin tur inte bara de studerande själva utan även organisationerna, om marknaden för språkutbildningar växer och breddas.

Mångfald i utbildningen

Många som erbjuder språkutbildningar är bra på så k traditionella utbildningsformer, exempelvis konventionell undervisning som ges i klassrum av en språklärare. Före OdLL-projektet, som beskrivs här, fanns det vissa belegg för att många vuxna studerande ogillade den här formen av undervisning. Anledningar till detta kan kanske vara att de redan "misslyckats" med att lära sig språk i skolan eller att de inte ville följa en betygsgivande kurs. I Storbritannien (där OdLL-projektet togs fram) fanns det även belegg för att många vuxna studerande började studera på nybörjarnivå men att de sällan utvecklade sin språkförmåga och till och med hellre gick om nybörjarkursen än fortsatte till nästa nivå. Detta kan bero på dåligt självförtroende, ett begränsat utbud av fortsättningskurser, tidsbrist eller för lite flexibilitet i den undervisningsform som erbjöds.

OdLL-projektet startades för att utforska olika sätt att angripa dessa identifierade problem. Detta skulle uppnås genom att öka tillgången till material och genom att erbjuda en mängd öppna och flexibla vägar för inläring. Under OdLL-projektets gång visade det sig vid samtal med vuxna, att de hade många skilda anledningar till att vilja lära sig ett språk (se *bilaga 2: Studerandeprofiler*) och att de sökte efter olika inläringssätt som kunde möta deras behov. Detta innefattade inte nödvändigtvis betyg, träffar varje vecka eller en traditionell språkkurs.

Här nedan anges några av de viktigaste idéer och resultat som kom fram ur projektet och som har lagt grunden till de råd som ges i andra avsnitt i denna skrift.

Elevstyrd undervisning

OdLL-projektet var tänkt som ett sätt att ge utökade och bättre möjligheter för (framför allt) vuxna språkstudenter. Syftet var att utforska möjligheterna att etablera och stödja en mer elevfokuserad och självständig form av undervisning. Definitionen av elevstyrd undervisning varierar och kan diskuteras men för OdLL-projektet användes termerna *Open Learning* och *Understödd självständig inläring*. Dessa termer innebär i huvudsak att undervisningen sker utanför det traditionella klassrummet eller den traditionella läroplanen men med stöd och anvisningar från en lärare, rådgivare, någon som har det aktuella språket som modersmål eller någon annan språkexpert.

Mer om de olika kategorier av elevstyrd undervisning, som identifieras av OdLL-projektet, finns att läsa i *bilaga 1: Olika typer av självständig språkinläring*.

Studerandegruppens sammansättning

Sammanfattningsvis kan sägas att de studerande i OdLL-projektet var:

- Icke traditionella studerande (inte registrerade studenter, t ex sådana som inte följde ett formellt studieprogram)
- Ovana språkstuderande (som kanske inte hade studerat språket tidigare, eller inte på många år)
- Vuxna i livslångt lärande som kombinerar sina studier med arbete, familjeliv och andra åtaganden eller som återupptar sina studier

OBS! OdLL-projektet arbetade ibland med barn i de fall där det hade anknytning till speciella lokala behov eller till den specifika kompetensen hos projektets samarbetspartners.

Totalt deltog 1421 elever i projektets båda testfaser. En kort sammanfattning av de uppgifter som samlades in från de 156 elever som deltog i fas två följer här nedan.

Den mest förekommande åldersgruppen var 25 - 34 och minst antal elever hörde till de yngsta och äldsta grupperna (under 24 och över 55). Kvinnliga studerande var i stor majoritet och 55% av alla elever hade högre utbildning.

Bland de vanligast förekommande skälen till att lära sig ett språk återfanns:

- Att kunna läsa böcker, dagstidningar och veckotidningar på det aktuella språket
- Att kunna använda sig av språket på en semesterresa
- Att fräscha upp gamla språkkunskaper

Ca 35% uppgav också att de läste språk för nöjes skull.

Mer information om de studerande, som ingick i OdLL-projektet (ålder, kön, utbildningsbakgrund, mål för språkinläringen), finns att läsa i *bilaga 2: Studerande-profiler*.

Modeller för språkinläring

Här nedan följer en sammanställning av de olika typer av aktiviteter som utprovades under OdLL-projektet. Dessa gav information till de modeller som finns beskrivna i *tabell 1: Modeller för Open Learning* och de tips och råd som ges i denna handbok (se *Sammanfattning av tips och råd*):

- Distansutbildning och varvad undervisning (en kombination av undervisning på Internet och fysiska sammankomster) för vuxna studerande
- Mobila språkutställningar för skolor
- Fri tillgång till universitetens språkcentra
- Språkinlärningsaktiviteter och -material i ett offentligt bibliotek
- Studiegrupper för språkinläring för vuxna studerande
- Virtuella konversationsgrupper för vuxna studerande
- Utbildningskurser för vuxna självständiga studerande
- Språkutbildningar för specifika inriktningar eller yrkesinriktningar
- Rådgivningsservice inom ramen för språkundervisning för vuxna som vill hjälpa sina barn med språkinläringen
- Dramaaktiviteter som stöd för språkinläringen
- Distansutbildningar för hörselskadade språkstuderande

Resultaten

Efter varje aktivitet samlades synpunkter in från de studerande (se *Kopieringsbart material: Utvärderingsformulär för studerande*) och varje kursanordnare gjorde en utvärderingssammanfattning. Utifrån dessa och det som finns arkiverat beträffande närvaro, antal återstående deltagare vid testet och inlämnade arbeten, identifierades följande fördelar och svårigheter:

Fördelar för de studerande

- Inte behöva göra något prov eller examination
- Speciella behov uppmärksammas
- Ökat förtroende
- Motivation
- Kul
- Träffar och grupparbeten med andra studerande
- Upptäcka nytt material
- Självmedvetenhet
- Erhålla nya (överföringsbara) färdigheter
- Inläring på ett icke-traditionellt sätt
- Göra framsteg i inläringen av ett visst språk

Fördelar för samarbetspartners i projektet

För samarbetspartners i OdLL-projektet var möjligheten att utforska och utveckla nya sätt att närma sig inlärningsprocessen en stor fördel och det var även möjligheten att dela med sig av idéer, erfarenheter och material över de kulturella gränserna. Som ett resultat av detta blev det möjligt att delta i fjorton olika inläringsexperiment samtidigt och att både tillsammans och individuellt lära sig något av varje erfarenhet. En del kollegor lyckades dessutom ta fram idéer och initiativ, som kommer att integreras i den språkutbildning som deras organisationer kommer att erbjuda i framtiden. De kunde också ägna sig åt mycket nyskapande arbete med nya samarbetspartners i sina egna länder. Att ha arbetat på det här sättet har varit enormt givande för såväl studerande som samarbetspartners och förhoppningen är att andra organisationer kan dra nytta av några av de idéer som presenteras i den här handboken.

Svårigheter för de studerande

Självklart är det så, att det fanns problemområden för de studerande, beroende på vilken typ av undervisning som erbjöds (elevfokuserad) och på de olika inläringssätten. Bland dessa hittar vi:

- Disponering av tiden
- Att balansera studierna mot andra åtaganden
- Bristande självdisciplin
- Att traditionella inlärningsmetoder föredrogs
- Otillräckliga datakunskaper
- Motstånd mot konceptet med självständig språkinläring

Svårigheter för samarbetspartners i projektet

Frågor, som uppstod för dem som organiserade de aktuella kurserna, rörde sådant som behandlas i den här handboken. Bland dessa finns:

- Rätt nyttjande av och kostnad för publicitet
- Att hitta lokaler
- Tidsmässig anpassning av utbildningsperioden
- Insamling och dokumentering av uppgifter om de studerande
- Kommunikation med de studerande
- Utvärdering och uppföljning av framstegen
- Att hitta och arbeta med nationella samarbetspartners

Trots dessa svårigheter var de studerande (och samarbetspartners) som deltog i projektet mycket nöjda med sina erfarenheter från OdLL-projektet. För alla inblandade nådde projektet fram till sin huvudsakliga målsättning att främja en större medvetenhet om möjligheterna till och fördelarna med språkinläring (utanför det konventionella klassrummet):

"Jag tyckte att det var en rolig erfarenhet,
som fick mig att inse att man
aldrig är för gammal för att
lära sig ett språk"

“Att få träffa och umgås
med andra språkstuderande,
det har verkligen varit en drivkraft”

“Nu längtar jag efter att lära mig mer”

“Jag är en annan
sorts språkstuderande
nu än vad jag var förut”

Hela rapporten om OdLL-projektet finns på www.opendoor2languages.net

2. Planering och praktiska frågor

I denna handbok kommer *Open Learning* att definieras som en inlärningsform som är flexibel, individriktad och icke-traditionell (d v s inte klassrumsbaserad). "Elev-gruppen" kommer därför till stor del att bestå av självstyrande, ovana språkinlärare, som när de väl börjat delta kommer att behöva olika former av stöd.

2.1 Varför behövs ett studieprogram för Open Learning?

Grundläggande tips

- Uppfinn inte hjulet på nytt - använd och tillämpa befintliga studieprogram, checklistor för planering, återkopplings- och utvärderingsformulär, etc (se *Kopieringsbart material*).
- Bygg in ett system för studerandevärdering, -uppföljning och -feedback (se *Bedömning, uppföljning och utvärdering*).
- Ta hänsyn till kostnadsfrågorna (se *Finansiering*) och det långsiktiga värdet (se *Reproducerbarhet och hållbarhet*).
- Var alltid beredd på att oförutsedda problem kommer att uppstå, så var flexibel och kom ihåg att ditt studieprogram är elevfokuserat.

? Varför gör jag det här?

Det här är en fråga som både är självklar och lätt att förbise och som behöver ställas redan från början. De studieprogram och modeller som finns beskrivna i den här handboken är huvudsakligen elevfokuserade, vilket innebär att du bör gå in i planeringsprocessen med en tydlig bild av vad du vill att de studerande skall kunna uppnå genom att de deltar i ditt studieprogram. Väldefinierade målsättningar gör inte bara planerings- och utvärderingsförfarandena enklare utan de är också användbara när det gäller elevrekrytering och publicitet. Detta kan även gynna dig själv, din organisation och dina samarbetspartners, något som du också måste ta hänsyn till i ett tidigt skede i planeringsförfarandet. Här kan det bland annat handla om att förbättra din organisations profil, att nå ut till en ny grupp studerande eller att marknadsföra språkutbildningar inom närområdet. Detta är av särskild betydelse om du kommer att behöva söka ekonomiskt stöd eller samarbetspartners antingen internt i din organisation eller externt.

2.2 Att bedöma den studerandes behov och målsättningar

Grundläggande tips

- Ju förr du tar reda på vad den studerande vill ha, desto bättre.
- Använd dig huvudsakligen av skriftliga frågeformulär för att samla in uppgifter.
- Gör frågeformuläret så användarvänligt som möjligt för den studerande genom att huvudsakligen använda dig av ja- och nejfrågor men ge den studerande möjlighet att skriva mer genom att ha åtminstone en öppen fråga.
- Var flexibel så att du kan anpassa dig efter de studerandes behov.

Inledning

En bedömning av de studerandes behov och målsättningar bör göras innan du börjar ditt studieprogram. På så sätt kan du utforma det så, att det svarar mot behoven. Eller, om ditt studieprogram redan är utformat, kan du antingen anpassa det eller välja studerande som passar för just det studieprogrammet.

? Vad vill de studerande ha och vad behöver de?

De studerande kan gynnas av:

- Nya former av inläring
- Tillgång till nytt eller annorlunda material
- Att utveckla nya färdigheter
- Stöd från språkexperter
- En avslappnad och informell studiemiljö
- Aktiviteter som syftar till att höja självförtroendet
- Att uppmuntras att bli mer medvetna och reflekterande studerande
- Att bli motiverade
- Att skaffa nya vänner
- Möjlighet till praktisk konversation
- Att få ett diplom eller något annat erkännande för sin utbildning
- Skapa en struktur för inläringen (utanför klassrummet)

? Hur tar jag reda på vilka behov de studerande har?

Du kan diskutera deras behov med dem eller - ännu bättre - ge de studerande ett frågeformulär (se *Kopieringsbart material: Studerandeprofiler*). Detta kommer att ge dig en mer beständig lista över deras behov och målsättningar. Gör formuläret användarvänligt genom att hellre ge dem rutor att bocka i än att låta dem svara i hela meningar - så blir det även enklare för dig att analysera svaren efteråt. Kom dock ihåg att en lista med ja- och nejfrågor aldrig kan omfatta allt, så ta med åtminstone en öppen fråga, så att du kan få ta del av information som aldrig skulle dokumenteras annars. Det bästa tillfället för att ta reda på mer om de studerandes behov är under planerings- eller ansökningsförfarandet.

? Exakt vad är det jag skall fråga de studerande?

Ta reda på vad de studerande tänker använda språket till. Vill de framför allt kunna läsa och skriva språket eller tänker de fokusera på att lyssna eller prata? Kommer de att använda språket för privata ändamål eller i jobbet? Det kan också vara bra för dem att se över sina tidigare erfarenheter av språkinläring (vad som fungerade och vad som inte fungerade) och, i de fall där det är tillämpligt, att göra en enklare självutvärdering (se *Kopieringsbart material: Formulär för studerandes självutvärdering*).

? Vad skall jag göra med den information jag får in?

Om du identifierar de studerandes behov innan du sätter ihop ditt studieprogram, kan du använda de studerandes synpunkter när du utformar studieprogrammets innehåll och inriktning. Om en majoritet av de studerande till exempel vill kunna titta på TV-program och lyssna på radioprogram på det aktuella språket och ytterst få vill kunna använda språket i brev eller e-post, verkar det vettigt att fokusera mera på hörförståelse och att uppmuntra användandet av audiovisuella hjälpmedel.

Om du redan har utformat ditt studieprogram, kan du kanske använda synpunkterna från formuläret till att välja ut studerande vars målsättningar verkar kunna uppnås med ditt studieprogram eller göra förändringar för att möta dessa behov. Om behoven och önskemålen varierar kraftigt, måste du försöka att göra ett studieprogram som är så öppet och flexibelt som möjligt.

Diskutera målsättningarna med de studerande och uppmuntra dem att fundera på hur realistiska deras målsättningar är, i ett kortsiktigt och i ett långsiktigt perspektiv. De studerande blir lätt besvikna om de har satt orealistiska mål för sig själva. Många har en tendens att tro att det enda eller det viktigaste målet med att lära sig ett språk är att behärska det flytande och detta kan verka nedslående för språkstudenter som blir besvikna när de varken har tid eller möjlighet att uppnå det målet. Många studenter har emellertid ambitioner för sin språkanvändning, som inte är beroende av att de behärskar språket flytande. De kan därför uppmuntras att anpassa sina målsättningar till detta.



Fallstudier I

Stöd till språkstudier med särskilda behov

Distansutbildning för icke-traditionella språkelever var en tremånaders språkkurs för döva och hörselskadade som erbjöd språkkurser i tyska och engelska på fyra nivåer. Syftet var att öka de studerandes intresse för språkinläring och ge de studerande ett antal språkinlärningsstrategier. De studerande erbjöds även vägledning i hur de kunde bli oberoende, självständiga språkstudier.

Kursen startades och genomfördes av Cambridge University Press (Ungern) i samarbete med British Council i Ungern, Max Hueber-förlaget, Goethe-Institutet och det ungerska nationella förbundet för döva och hörselskadade.

Deltagarna rekryterades genom att man skickade ut information om kurserna i broschyrer med hjälp av ovan nämnda samarbetspartners. När ansökningarna hade kommit in och de studerande valts ut, fastställdes en tidplan och kursen planerades - grupper utformades efter nivåtester, kursböcker delades ut och lokaler bokades. Materialet valdes ut och förbereddes enligt deltagarnas behov. Under inlärningsfasen skickades anvisningar ut till de studerande med hänvisningar till materialet i kursböckerna, arbeten samlades regelbundet in och rättades (via e-post) och en del fysiska träffar hölls för att ge ytterligare stöd.

Denna språkinlärningsmetod tycktes vara att föredra för döva och hörselskadade. De fysiska sammankomsterna gav tips och råd om inläring och språk, samtidigt som de gav tillfälle att öva på tal och läppläsning. I övrigt låg fokus huvudsakligen på att utveckla läs- och skrivförmågan. Vid programmets slut ombads de studerande att lämna sina synpunkter:

“Jag har lärt mig att vara **mer självständig**”

“Jag tyckte om projektet för jag kunde lära mig hemma **i min egen takt**”

“Jag tyckte om det eftersom det var **något nytt och annorlunda** och jag gillar den här **metoden**”

“Jag tyckte om **friheten** och det faktum att vi var tvungna att **motivera oss själva**”

Kurshäftet och informationen på hemsidan gjorde det relativt enkelt att genomföra kursen. Vad gäller de studerandes särskilda behov skulle emellertid kursböcker som utvecklats speciellt för döva och hörselskadade helt klart ha ökat deras chanser att lyckas.

2.3 Att välja modell

Grundläggande tips

- Utforma ett studieprogram som kombinerar följande tre huvudkomponenter: egenutbildning (hur man utvecklar olika förmågor att lära sig), tillgång till utbildningsmaterial och tillgång till ett stödjande nätverk med studiekamrater; lärare eller personer med det aktuella språket som modersmål.
- Se över vilka språkutbildningar som redan finns lokalt.

Inledning

Under OdLL-projektets två försöksfaser utfördes sammanlagt fjorton tester. Dessa har delats in i sex modeller för *Open Learning* (se tabell 1: *Modeller för Open Learning*). Mer information om vart och ett av testerna finns på OdLL-projektets hemsida: www.opendoor2languages.net och i de nio fallstudier som presenteras i denna skrift.

? Vad kan jag erbjuda?

Vad du kan erbjuda beror på din specifika kompetens, de studerandes behov och de inriktningar och målsättningar som du har identifierat utifrån dessa förutsättningar. Om du exempelvis bestämmer dig för att ett av huvudmålen för ditt studieprogram är att gradvis utveckla de studerandes självständighet, kan du välja att anta ett program för egenutbildning. Om du däremot planerar ett enstaka tillfälle för att främja medvetenheten för språk eller kultur, är en mobil utställning eller en prova-på-dag ett mer lämpligt alternativ.

Det finns fördelar och nackdelar med alla modeller för *Open Learning* som har testats. Samtidigt som en distansutbildning till exempel gör det möjligt för de studerande att arbeta i sin egen takt, kan bristen på tillfällen att få prata vara ett problem. De negativa sidorna av en viss modell kan tonas ned eller avlägsnas helt och hållet genom att man kombinerar inslag ur olika modeller. Ingen av de modeller som har testats utesluter helt de övriga. De mest framgångsrika studieprogrammen kombinerar inslag ur egenutbildning, tillgång till kursmaterial och ett stödnätverk med studiekamrater, lärare och personer som har det aktuella språket som sitt modersmål.

När du väljer en modell är det också viktigt att ta hänsyn till lokala förhållanden, t ex:

- Vilka icke-traditionella utbildningsformer som redan finns tillgängliga
- Synen på självständig kontra traditionell språkutläring
- Tillgång till utbildningsmaterial och stödverktyg
- Möjligheter till samarbete

2.4 Finansiering

Grundläggande tips

- Be de studerande betala en avgift (gratis tolkas inte alltid som bra).
- Arbeta tillsammans med andra organisationer för att fördela utgifterna.

Inledning

EU finansierade OdLL-projektet, så att språkprogrammen kunde erbjudas de studerande utan att det kostade dem någonting. För att kunna reproducera modellerna är dock finansieringen en viktig faktor, som bör tas med i beräkningen i ett tidigt skede i planeringsförfarandet. Det är lätt att underskatta tiden och personalomkostnaderna för att planera, genomföra och utvärdera ett studieprogram för *Open Learning*. Det finns dock ett antal sätt att få tillbaka pengar på.



? Vad är det som kostar?

Kostnaderna skiljer sig från studieprogram till studieprogram och kommer att variera beroende på vad du kan införliva i dina normala aktiviteter och vad du måste ha ett särskilt utrymme för. Kostnaderna kan gälla:

- Personal
- Lokaler (t ex rumshyra)
- Publicitet
- Utbildningsmaterial (köpa eller ta fram)
- Teknik (t ex inköp av hårdvara eller mjukvara eller webbutveckling)

En av de första saker du bör tänka på när du gör en överslagsbudget är studie- programmets längd (se *Att göra en tidplan*). Därefter kan du bedöma budgeten med hänsyn till de olika faser, som studieprogrammet kommer att indelas i. När det finns en detaljerad budget, kan du behöva hitta flera alternativ till finansiering, t ex bidrag eller elevavgifter.

? Skall min organisation ensam stå för de här kostnaderna?

Inte nödvändigtvis. Det finns många olika sätt att få extra ekonomiskt stöd till ditt studieprogram. Du kan överväga att arbeta tillsammans med andra liknande organisationer (både offentliga och privata), att upprätta samarbetsnätverk eller att kontakta organisationer på nationell nivå, till exempel Skolverket. Sådana organisationer kan erbjuda stöd, ge studieprogrammet högre status och tipsa om eventuella tillgängliga nationella medel. Samarbetspartners kan bidra med gentjänster istället för med direkta ekonomiska bidrag, som när the British Council och Goethe-Institutet hjälpte till genom att donera material och hålla OdLL-projektet med lokaler. En annan möjlighet är att lägga fram ett finansieringsförslag till EU.

? Finns det något sätt att begränsa kostnaderna?

Det bästa sättet att begränsa kostnaderna är förmodligen att låta din organisations egen personal utveckla och genomföra hela studieprogrammet. Underleverantörer kan vara ett alternativ men bara för specifika uppgifter, som kan kräva en annan kompetensprofil. Utbildningsmaterial, publicitet och spridning av information kan vara dyrt, så försök att använda sådant som redan finns att tillgå. Det är alltid en bra idé att försöka samarbeta med organisationer i närliggande kompetensområden, t ex förlag eller reklambyråer, som kan täcka en del av kostnaderna om de kan verka som sponsorer.

? Hur skall jag integrera det här studieprogrammet i de normala aktiviteterna i min organisation?

Det första steget är att sälja in projektet hos all personal. Om studieprogrammet har stöd hos ledningen inom din organisation, blir det lättare att utveckla. Detta stöd kan helt klart vara avgörande för ett lyckat program, i synnerhet om du behöver få personaltimmar och ekonomiskt stöd från din organisation.

? Ställ dig frågan: Skall jag be de studerande betala för utbildningen och i sådana fall hur mycket?

Om du inte har några speciella förutsättningar för finansieringen, förväntas de studerande i normala fall betala för att delta i studieprogram där en språklärare skall delta regelbundet eller där utbildningsmaterial delas ut regelbundet. En avgift som de studerande betalar kan också vara en stark drivkraft, även om den är oansenlig. Du bör se över de faktiska kostnaderna och avgöra om de studerande skulle vara beredda att betala hela denna kostnad eller om du måste söka bidrag från annat håll.

2.5 Publicitet och rekrytering

Grundläggande tips

- Avsätt gott om tid för att värva deltagare.
- Förlita dig inte enbart på broschyrer och affischer.
- Annonsera i lokaltidningar om du har möjlighet. En begränsad budget behöver inte vara ett hinder eftersom det finns tidskrifter där man kan annonsera gratis.
- Försäkra dig om att annonsen är tydlig med exakt vad som erbjuds, vilka resultat som kan väntas av utbildningen och vem som är behörig att delta.

Inledning

Om du vill genomföra ett studieprogram för *Open Learning*, behöver du givetvis studerande. Denna del av handboken ger tips och råd om hur du skall göra reklam för ditt studieprogram och värva deltagare.

? Har jag någon budget att lägga på rekrytering?

Att ha medel för att välja ut studerande gör det möjligt för dig att betala för annonser i tidningar eller lokalradio. OdLL-projektets erfarenhet är att annonser i lokaltidningar lockade ett stort antal potentiella deltagare. Annonser i media kan emellertid vara dyra, så om du har begränsade medel avsatta för publicitet kan du kanske se över andra alternativ, t ex att låta din organisation ge ut ett pressmeddelande.

? Hur skall jag sprida informationen?

Det finns många sätt att göra reklam för aktiviteter och locka deltagare. Nedan följer några av dessa:

- Avgiftsfria och avgiftsbelagda annonser i lokala tidningar
- Affischer, broschyrer och bokmärken
- Annonsering på din eller din samarbetspartners hemsida
- Möten med potentiellt intresserade parter
- Interna publikationer, bulletiner, intranät (för intern marknadsföring)
- PR-avdelningar
- Direkt skriftlig kontakt med intresserade parter
- Kontakt med tidigare elever
- Kontakt med lokala organisationer, t ex kommunfullmäktige
- Nationella organisationer och departement
- Radioreklam

Under OdLL-projektet gav annonser i tidningar mycket goda resultat medan broschyrer och affischer var mindre effektiva.

? Vilka grupper av studerande skall jag rikta in mig mot?

Du kan bestämma dig för att välja studerande med mycket specifika förutsättningar eller behov (t ex föräldrar, hörselskadade, människor som jobbar ihop) eller också kan du vända dig till en bredare allmänhet. Du kan också besluta att de studerande behöver speciella förkunskaper eller tidigare erfarenheter av språkinläring.

? Hur många studerande vill jag nå ut till? Hur många har jag råd att ta in?

Kom ihåg att varje deltagare i ditt studieprogram kommer att medföra administrativt arbete. Detta kan innefatta urval, uppföljning, rådgivning, provskrivning och insamling av synpunkter för utvärderingar. Ett större antal studerande innebär också en större påfrestning på de tillgängliga resurserna - beträffande såväl utbildningsmaterial som personal. Antalet studerande måste vara stort nog för att studieprogrammet skall vara kostnadseffektivt men litet nog för att främja gruppdynamik och underlätta för en effektiv inläring. Stora grupper kan delas upp för vissa aktiviteter. Under särskilda förhållanden kan grupper med olika förutsättningar och till och med olika språk fungera mycket bra, t ex i ett egenutbildningsprogram eller en mobil språkutställning.

? Har jag beskrivit studieprogrammet tillräckligt tydligt i mitt marknadsföringsmaterial?

Om du söker deltagare med en viss profil, t ex bara nybörjare, skall du se till att du anger detta tydligt i din marknadsföring. Det förhindrar att de sökande skapar falska förhoppningar och det spar tid åt dig längre fram.

Om ditt studieprogram fordrar några speciella förkunskaper (t ex grundläggande datakunskaper) eller användning av speciell utrustning (video, mobiltelefoner) skall du vara noga med att du nämner detta i din marknadsföringstext, så att du inte behöver göra obehöriga sökande besvikna i ett senare skede.

? Skall jag välja ut deltagare eller skall jag ta emot alla sökande?

Hur noggrant du än beskriver din modell, kan du ändå komma att få sökande som inte är lämpliga för ditt studieprogram. Antagningstester, uppgifter och intervjuer kan användas för att välja ut deltagare men se till att du har resurser för att hantera det merarbete som ett urvalsförfarande innebär. Om ditt studieprogram är beroende av att de studerande har speciella färdigheter bör detta tydliggöras eller testas redan från början. Ett sätt att kontrollera att de studerande har tillräckliga datakunskaper är till exempel att låta ansökningsprocessen vara e-postbaserad. Om du kommer att göra ett urval eller om antalet platser är begränsat, bör du ange detta i ditt marknadsföringsmaterial. Använd ett studerandeprofilformulär (se *Kopieringsbart material: Studerandeprofilformulär*) för att sammanställa socioekonomiska uppgifter och som en hjälp i urvalsprocessen.

? Finns det mer eller mindre lämpliga tidpunkter att rekrytera?

Generellt sett är sommaren en mindre lämplig tidpunkt att annonsera eller hålla kurser; eftersom folk vanligen tar semester och ägnar sig mer åt utomhusaktiviteter.

2.6 Språk

? Vilket eller vilka språk skall jag erbjuda?

Det idealiska är att ett studieprogram för *Open Learning* erbjuder ett fritt val av språk och uppmuntrar till att börja lära sig mindre ofta förekommande språk. I verkligheten gör dock tillgången till utbildningsmaterial, expertkunskaper och efterfrågan från de studerande att det utbud av språk som erbjuds blir begränsat. Du kan välja att bara erbjuda ett enda språk, flera språk enligt de studerandes önskemål eller låta de studerande välja fritt.

2.7 Att göra en tidplan

Grundläggande tips

- Se till de studerandes profiler (ålder, arbetssituation, geografiskt läge, etc) när du väljer tid för dina aktiviteter.
- Kör inte ditt studieprogram under sommarsemesterperioden.

Inledning

För vuxna, som försöker hitta en balans mellan studier och andra aktiviteter i livet, är tidsfrågor väsentliga och de kan vara ett betydande hinder för framgång. Tiden på dagen, mötesfrekvensen och språkresurscentrens öppettider kommer alla att vara faktorer som spelar en viktig roll. Det är dock, som en OdLL-studerande påpekar, så att: "Vi har alla lika mycket tid, det beror på hur vi fördelar den."

? Hur mycket tid måste jag avsätta för att organisera och genomföra mitt studieprogram?

Att du har en uppfattning om hur mycket tid som såväl kursanordnare som andra i personalen kommer att behöva avsätta till projektet kommer att spela en avgörande roll i utvecklingen av ditt studieprogram. Detta avgör sådana frågor som hur många lektioner du skall hålla, hur mycket nytt material som kan utvecklas och vilken typ av utvärdering som skall ingå. Det är viktigt att vara realistisk när man uppskattar den tid som varje person som är inblandad i genomförandet av projektet kan avsätta för det. Likaså måste förberedelser, betygssättning, tider för samtal med elever m m tas med i beräkningen.

? Hur mycket tid skall de studerande förväntas avsätta för sin inläring (per dag, per vecka, under hela studieprogrammet)?

Tänk på vilken din målgrupp är när du bestämmer vilken tid de studerande skall förväntas lägga på sin språkinläring. Arbetslösa och pensionärer kommer till exempel att kunna avsätta mer tid än de som har heltidsarbeten.

? Vilken veckodag och vilken tid skall lektionerna hållas? Skall de vara på samma veckodag eller ej och skall de hållas en gång i veckan eller var fjortonde dag?

Oavsett studieprogrammets längd, är det tillrådligt att upprätta en vanlig närvarolista (faktiska sammankomster, självstudier eller uppkoppling). De studerande kommer förmodligen att behöva hjälp med att sätta upp och följa ett realistiskt schema för självstudier, eftersom tidsplanering är en färdighet i sig. Vilken tid på året som studieprogrammet genomförs är också viktigt, om du t ex försöker ge en kurs över sommaren kan det vara svårt att få tag på personal. De studerande kan tappa sin motivation om de får ett avbrott i studierna för en semesterresa.

? Hur långt skall mitt studieprogram vara? Hur många aktiviteter skall det vara? Skall jag arrangera aktiviteter varje vecka, varannan vecka...?

Antalet aktiviteter i ditt studieprogram och deras längd kommer att behöva anpassas till målgruppen och bör vara flexibla nog att kunna anpassas till de studerandes önskemål. Kontakträffar bör förmodligen inte hållas med mer än en eller två veckors mellanrum, så att kontinuiteten vidmakthålls. Synpunkter efter OdLL-projektet visade att en mycket kortvarig kurs passade elever som tyckte att ett längre studieprogram var alltför bindande, medan andra föredrog att ha mötena utspridda över en längre period (t ex fjortondagars- istället för veckointervall).



? Skall det finnas något krav på de studerande att närvara vid ett antal eller alla lektioner?

Såväl studerande som lärare ser gärna ett visst mått av tvång. Genom att kräva att de studerande närvarar vid den första lektionen, kan du försäkra dig om att de får en ordentlig introduktion till programmet. Obligatorisk närvaro vid den sista lektionen hjälper dig med insamlingen av utvärderingssynpunkter. Du kan också överväga att dela ut ett pris av något slag eller ett närvarocertifikat som en morot.

2.8 Att välja lokal

Grundläggande tips

- Fastställ vilken sorts lokaler du behöver för din modell. Försök, om det är möjligt, att arrangera programmet i de lokaler du har till ditt förfogande men om detta inte går får du se till alternativa lösningar.
- Var beredd på att du får betala en summa för att använda externa lokaler och boka långt i förväg.
- Försök att ge de studerande tillgång till ett resurscenter men var medveten om att de kan behöva eller föredra att arbeta hemma.

Inledning

Du kanske har de lokaler du behöver inom din egen organisation men om så inte är fallet kan det bli nödvändigt att använda externa lokaler.

? Vilken sorts lokaler har jag tillgång till och är dessa lämpade för mitt studieprogram?

I vissa fall kommer de lokaler du redan har inom din organisation att vara tillräckliga. Om du tillhandahåller en distansutbildningsmodell kommer du till exempel inte att ha något behov av specifika lokaler. Om du däremot till exempel vill genomföra en mobil språkutställning eller en prova-på-dag eller om du vill använda dig av filmer, musik eller andra aktiviteter i ditt studieprogram, måste du se över var du skall hålla dessa evenemang. Därutöver kanske inte ett vanligt klassrum är tillräckligt, om du avser att ordna tillgång till tekniskt material och undervisningsmaterial. I dessa fall kan det vara idé att du ser dig om efter lokaler utanför din egen organisation. Även i de fall där de erforderliga lokalerna finns inom din egen organisation, kan du överväga att använda en mindre formell lokal eller en med bättre öppettider. Vissa studerande upplever möjligheten att använda sig av ett språkresurscenter som är förlagt till ett universitet eller en högskola lite skrämmande och skulle trivas bättre i mer välbekanta omgivningar, t ex bibliotek eller kultur- och fritidscentrum.

? Finns det andra lokaler som jag skulle kunna använda utanför min organisation?

Om inte din egen organisations lokaler är tillräckliga, kanske du måste tänka dig att samarbeta med andra organisationer. Lämpliga lokaler kan vara:

- Kultur- och fritidscentrum (kan inkludera rum i gudstjänstlokaler)
- Internetcentra
- Kaféer och restauranger
- Bibliotek
- Klassrum (på skolor eller högskolor)
- Offentliga språkresurscentra

? Hur gör jag lokalen attraktiv?

Tillgång är en avgörande faktor när det gäller avstånd, öppettider och utbildningsmaterial. För att skapa en atmosfär som gör inlärningsprocessen till en angenäm aktivitet, kan det vara nödvändigt att ändra om ett hyrt klassrum hos en utbildningsorganisation eller ett rum på en ungdomsgård eller ett bibliotek. Du kan t ex ta in AV- utrustning, en dator eller utbildningsmaterial, flytta möbler, sätta upp affischer, etc.

? Kommer de externa lokalerna att vara gratis eller måste de hyras mot betalning?

I vissa fall är andra organisationer mycket samarbetsvilliga och beredda att upplåta sina lokaler gratis, eftersom det är en möjlighet för dem att locka nya kunder eller användare. I andra fall kan de behöva mer övertalning för att upplåta sina lokaler till dig och du kan även behöva betala en avgift. Ibland kan du dock förhandla om priset om du erbjuder en allmännyttig tjänst. Offentliga bibliotek kan upplåta sina lokaler gratis men de kanske uppskattar nytt material i gengäld. Tänk på att boka långt i förväg, speciellt när det gäller offentliga lokaler.

? Hur mycket av inläringen kommer att ske i deltagarens eget hem?

Det arbete, som de studerande lägger ned på sin inläring utanför mötena, beror på hur självständiga deltagarna i ditt studieprogram är. Även för studieprogram med låg självständighetsnivå, är det tillrådligt att ge de studerande extrauppgifter eller föreslå ytterligare undervisningsmaterial (t ex sådant som finns gratis på Internet) för att främja motivation och intresse. Däremot kan du inte förvänta dig att de studerande har tillgång till datorer och utbildningsmaterial i sina hem. Av den anledningen kan du behöva överväga att utöka öppethållandet på ditt språkresurscenter, trots att detta kräver ytterligare personal och eventuellt även ytterligare säkerhetsåtgärder. I vissa fall kan det finnas upphovsrättsfrågor att ta hänsyn till när man ger deltagare, som inte är registrerade som studenter, tillgång till lokaler och utbildningsmaterial. En lösning på detta problem kan vara att låta dem bli medlemmar i ert resurscenter under den tid som studieprogrammet pågår.

Fallstudier 2

Mobil språkutställning

Den *mobila språkutställningen* var ett tiodagarsevenemang som utformats för att presentera ett bredare utbud av språkmaterial till elever på avlägsna platser. Den utformades för elever på högstadiet och gymnasiet, deras lärare och föräldrar och syftet var att presentera självstudiematerial och metoder för oberoende inläring samt att informera om språkutbildningsmöjligheter i närområdet.

Utställningen innehöll bland annat 45 minuter långa interaktiva presentationer på video- och ljudband, cd-rom och Internet. Till det video- och ljudbandsbaserade materialet fanns arbetsblad som de studerande fick fylla i själva.

Språkutställningen genomfördes av Cambridge University Press (Ungern) i samarbete med British Council i Ungern och dess resurscentra, Klett-förlaget, Goethe-Institutet, Vår språkskola (Kisvárd), ILS språkskola och bokhandel (Nyíregyháza) samt Libra bokhandel (Budapest). Tolv skolor (högstadieskolor, gymnasieskolor med teoretisk inriktning och gymnasieskolor med yrkesinriktning) från nio mindre orter deltog.

Cambridge University Press och dess partners tillhandahöll utbildningsmaterial som visades för och delades ut till deltagarna. Detta material bestod bland annat av böcker, läseböcker, ordlistor, videoband, kassettband, cd-romskivor och en lista över användbara sidor på Internet.

Denna metod för elevutbildning tilltalade unga elever eftersom den visade på ett annorlunda och icke-traditionellt sätt att lära sig, t ex alternativ till att använda en textbok. Detta innebar att anslutningen var mycket hög och bara en skola drog sig ur p g a problem med tidsplaneringen.

Lektionerna var livliga och de studerande välkomnade de olika aktiviteterna, precis som lärarna som uppskattade materialet, idéerna och teknikerna som tillhandahölls. Lärarna hjälpte också till med att organisera lektioner och dela in de studerande i grupper efter deras språknivå.



2.9 Personal

Grundläggande tips

- Se över om du kan anställa all personal som behövs innan studieprogrammet börjar.
- Använd personal med olika sorters kompetens.
- Försök att i tillämpliga fall använda personer med de aktuella språken som modersmål och språkstudenter i ditt studieprogram.

Inledning

Bemanningen är ett av de viktigaste inslagen i ditt studieprogram. Du kan bestämma dig för att arbeta med personal som är rekryterad internt från din egen organisation eller externt. Beroende på vilken modell du valt, kommer du att behöva olika människor som kan sköta olika delar av studieprogrammet, t ex:

- Samordnare som övervakar studieprogrammet (inklusive projektledare, chefer och sekreterare)
- Handledare och instruktörer
- Lärare
- Personer som har de aktuella språken som modersmål
- Studievägledare
- Webbutvecklare
- Tekniker
- Materialdesigners
- Bibliotekspersonal

? Hur många behöver ingå i min personalstyrka?

Hur många personer som behöver ingå i din personalstyrka beror på vilken modell du har valt som grund för ditt studieprogram. Vissa modeller fordrar mycket personal med olika färdigheter, t ex e-distansutbildningar. För andra modeller behövs bara en liten personalstyrka, t ex vid öppen tillgång eller studiecirkel. Det är bra om du fastställer ditt behov av personal innan du börjar rekrytera deltagare till ditt studieprogram.

? Vilken sorts personal behöver jag och vilka funktioner skall den fylla?

Det är naturligtvis vilken typ av studieprogram du erbjuder som avgör vilken sorts personal du behöver. I en del fall måste din personal ha tekniska färdigheter och i andra fall måste den ha en pedagogisk kompetens. En modell för e-distansutbildning, där du erbjuder övningar på Internet, fordrar till exempel någon som kan lägga upp material på hemsidan. Men det behövs också en lärare som kan välja eller skriva övningarna. Du kanske också vill använda dig av personer som har det aktuella språket som modersmål, eftersom de är mycket populära hos de studerande och ger en autentisk konversationserfarenhet. Tänk då på att ett icke-traditionellt studieprogram för *Open Learning* kan innebära en något annorlunda roll för läraren än för en traditionell klassrumslärare (se *Stöd för de studerande*). Slutligen kanske du vill ha någon som kan övervaka hela studieprogrammet, kontrollera närvaron och sköta kontakten med de studerande.

? Hur många mantimmar behöver jag och hur många har jag råd med?

Du bör tänka på, att det kan innebära ett avsevärt jobb att organisera ett studieprogram av den här typen. Förberedelserna och rekryteringen är tidskrävande och i vissa fall kommer personalen att arbeta med studieprogrammet utöver sin normala arbetstid. Därför kan det vara värdefullt att göra en realistisk bedömning av mantimmarna och kostnaden för dessa. Det billigaste alternativet är att försöka införliva studieprogrammet och dess organisation i din personals normala, befintliga arbetstid. Ibland är detta emellertid omöjligt, så du kanske får be din personal att arbeta övertid eller anställa någon ny. Vad du har

råd med beror på varför du utvecklar studieprogrammet ifråga (t ex för att tillhandahålla en allmännyttig tjänst eller för att sälja kurser). Du kanske har fått eller vill ansöka om speciella medel (se *Finansiering*). Den mest praktiska lösningen är att höra med din ledning och din ekonomiavdelning vad ni har råd med.

? Kan jag använda studenter i mitt studieprogram och vad får de ut av det?

Försök att engagera frivilliga studenter i ditt studieprogram där så är lämpligt: de är uppenbarligen kostnadseffektiva och eftersom de anmält sig frivilligt är de vanligtvis mycket motiverade. Tänk emellertid på att de kan vara oerfarna och att de därför kan behöva stöd och handledning. Att engagera sig i ett program för *Open Learning* är dock en mycket bra erfarenhet för studenter, särskilt om de själva vill bli lärare. Om du har möjlighet att belöna dem för det arbete de lägger ned, kan du ge dem ett presentkort på en bok eller en CD-skiva. Du skulle också kunna avlöna dem som en anställd men det blir både dyrare och mer komplicerat. Om du tar med ett tandem-lärningsinslag (d v s ett system där två studerande som talar olika språk konverserar med varandra) i ditt program kan detta vara en tillräcklig belöning för studenten. Mer information om tandemläring finns att läsa på: www.enst.fr/tandem/etandem/etindex-en.html

? Behöver jag utbilda min personal?

Om du har för avsikt att använda lärare (t ex personer som har det aktuella språket som modersmål), som inte har någon tidigare erfarenhet av att lära ut, kommer de att behöva utbildning och stöd. Erfarna lärare kan också behöva ges en del instruktioner när det gäller just ditt studieprogram, i synnerhet om det innehåller icke-traditionella eller nya undervisningsmetoder.

? Hur skall jag utbilda min personal?

Du kan behöva hålla en eller flera sammankomster med utbildning eller rådgivning eller också kan du skriva riktlinjer för dina lärare. Det gör även att ditt studieprogram kan användas igen (se *Reproducerbarhet och hållbarhet*).

2.10 Samarbete med andra

Grundläggande tips

- Hitta samarbetspartners med färdigheter, expertkunskaper och förutsättningar som kompletterar dina egna och erbjud dem något i gengäld.
- Ha inte för många samarbetspartners.
- Vänd dig till en kontaktperson och inte till en hel organisation och ha regelbunden kontakt.
- Ha tydliga målsättningar och ett noggrant schema för att undvika missförstånd.

Inledning

Det här avsnittet ger råd och tips om hur du skall hitta, kontakta och arbeta ihop med samarbetspartners. Det framhäver också för- och nackdelarna med den här typen av samarbete.

? Hur hittar och kontaktar jag samarbetspartners?

Ditt studieprograms karaktär och de studerandes behov kan peka på flera potentiella samarbetspartners. Du kan kontakta personer som du har samarbetat med tidigare eller personer som du vet är intresserade, skickliga och pålitliga. Du kan också välja en samarbetspartner vars förutsättningar och kunskaper kompletterar dina.

? **Vem skall jag arbeta med? Extern personal eller personal från min egen organisation?**

Det är lättare att upprätta samarbeten på platser där det finns befintliga nätverk men det kan vara mycket givande att utveckla relationer med nya samarbetspartners. Det är också bra att kontakta namngivna personer inom en organisation. Sök efter tjänstvilliga samarbetspartners som vill arbeta tillsammans med dig för att nå ett gemensamt mål och som inte bara är intresserade av att göra en ekonomisk vinst.

? **Vilka fördelar får den potentiella samarbetspartnern?**

Det kan vara värdefullt om du kan visa vilka fördelar ett samarbete kommer att ge den potentiella samarbetspartnern, t ex hjälp med att sprida deras material och att öka deras kundkrets (fler biblioteksbesökare, fler som köper böcker eller anmäler sig till vanliga kurser; fler studerande som lockas).

? **Vilken form skall samarbetet ha?**

Samarbetet kan vara utformat på olika sätt:

- Att använda samma modell på en annan plats eller region eller vid en annan tidpunkt
- Att tillhandahålla en lokal
- Utveckling eller anskaffning av utbildningsmaterial
- Teknisk support
- Samråd och rådgivning

? **Hur skall samarbetet skötas?**

Om du etablerar ett formellt partnersamarbete kanske du vill upprätta ett formellt avtal (se *nedan*). Annars är det tillrådligt att vara tydlig med vilken roll din samarbetspartner skall ha och hur och under vem personalen lyder. Regelbundna möten (faktiska eller virtuella) hjälper till vid avstämning, problemlösning och utvärdering av programmet.

? **Behöver jag upprätta formella kontrakt eller avtal?**

Formella överenskommelser fastställer ansvarsområdena och skyddar bägge parter. Att ha tydliga riktlinjer för projektets utgifter minskar risken för missförstånd i ett senare skede och kan också vara till hjälp om du och din samarbetspartner skall upprätta ett ekonomiskt avtal. Det är också klokt att upprätta en tidplan med de huvudsakliga aktiviteterna och förankra den hos berörd personal.

Potentiella fördelar med ett samarbete:

- Tillgång till ytterligare kompetens
- Överskridande av sektorsgränser (offentlig och privat sektor eller skolor; högskolor och universitet)
- Utbyte av erfarenheter och idéer
- Tillgång till mer eller annorlunda material

Eventuella nackdelar med ett samarbete:

- Byråkratiska hinder (formulär som skall fyllas i, kommittéer som skall godkänna, etc)
- Samarbetspartners drar sig ur programmet i sista sekunden (ett formellt avtal kan förhindra detta problem)
- Brist på insikt och samarbete mellan avdelningar inom samma organisation (kan också vara en fördel om samarbetet löser problemet)
- Konkurrens mellan organisationerna

Fallstudier 3

Arbete med offentliga centra

Detta projekt upprättade ett språkresurscenter (SRC) i Zaragozas allmänna bibliotek för barn mellan 6 och 14 år. Projektets syfte var att motivera mycket unga människor att lära sig ett språk samt att öka tillgången till språkinlärningsmaterial. Projektet undersökte också möjligheterna till samarbete mellan ett privat företag som ägnade sig åt undervisning och utbildning (MT Educación y Formación) och en statligt finansierad organisation.

Projektet erbjöd två typer av språkundervisning. I den ena hade allmänheten på eftermiddagar måndag - fredag och lördagsmorgnar fri tillgång till en speciell rådgivare i språkinlärningsfrågor och de kunde delta i språkinlärningsaktiviteter. Bland dessa aktiviteter kan nämnas att skriva om sitt eget språk, sitt land och sin egen kultur; att bidra till Babels torn (en utställning med ord på andra språk än spanska), att ta reda på vilka olika språk som talas i staden med hjälp av Språkmätaren samt att diskutera sina språkinlärningsstrategier via en anslagstavla.

Den andra typen bestod av studiebesök för skolor, som genomfördes en morgon i veckan. En grupp på femtio elever delades in i två undergrupper enligt ålder. De fick en presentation av SRC och det tillgängliga materialet. De deltog även i språkinlärningsaktiviteter; t ex att berätta historier.

Som ett stöd för aktiviteterna och nyttjandet av SRC fick besökarna tillgång till skriftligt material (t ex böcker, berättelser, sånger), AV-material (t ex dvd, video, cd-skivor) och språkliga rådgivare, som ledde aktiviteterna och gav de studerande råd om hur de skulle använda materialet på bästa sätt.

Att det här projektet blev så lyckat berodde på en mängd olika faktorer: metodiken, ett urval av mycket attraktivt material som lockade fram användarnas fantasi, barnens aktiviteter (i synnerhet historieberättandet), stödet från en språklig rådgivare istället för en lärare och den höga närvaron samt den positiva responsen från barn, föräldrar och lärare. Detta avspeglas i de nedan återgivna kommentarerna:

“Jag tycker alltihop är **väldigt kul och bra**. Jag kan lära mig ett språk på samma gång som jag leker med andra barn.”

“De språkliga rådgivarna har uppträtt mycket **vänligt och proffsigt mot barnen** och aktiviteterna som planerades på SRC var mycket underhållande”

“Det är en nyskapande metod att lära barn ett språk på ett **angenämt och lekfullt** sätt”

“Att aktiviteterna fanns uppsatta på anslagstavlan var mycket välkommet. Barnen var ivriga att delta. Alla kunde se det! **De lärde alla!**”

Den stora utmaningen var att vinna det offentliga bibliotekets förtroende och att få till stånd ett samarbete, eftersom detta var en ny erfarenhet för dem och de förstas inledningsvis var lite försiktiga. Efter flera diskussioner med biblioteksföreståndaren och hans personal inleddes emellertid ett mycket lyckat samarbete. Följande kommentarer gjordes av biblioteksföreståndaren:

“Det här är en **användbar och intressant erfarenhet** som gör det möjligt för oss att fokusera människors uppmärksamhet på språkresurser genom att låta dessa material få en framträdande roll”

“Det här pilotprojektet har varit **ett mycket viktigt initiativ** eftersom det har visat barn och ungdomar vad de kan göra i sitt lokala bibliotek samtidigt som de lär sig språk”



3. Pedagogiska frågor

3.1 Stöd för de studerande

Grundläggande tips

- Var medveten om att en lärare kan ha flera roller, t ex handledare, rådgivare eller resursperson.
- Börja med att analysera den studerandes behov (se *Att bedöma den studerandes behov och målsättningar*).
- Tänk på vad de studerande vill och kan göra.
- Ha kontakt med de studerande.

Inledning

I ett studieprogram, som har betydande inslag av såväl självständiga studier som flexibilitet, är det nödvändigt med någon form av stöd för de studerande. Ett sådant stöd kan utformas som en strukturerad plan för utbildningen. Det går också att ta fram olika lösningar för varje specifikt ändamål, t ex att ge tillgång till en hemsida eller en språklärares e-postadress. Här kan det också röra sig om faktiska träffar eller om en uppsättning tryckt material som delas ut i början av studieprogrammet. Naturligtvis kan det även vara en valfri kombination av dessa.



Vilken roll har läraren?

Här nedan följer en beskrivning av några av lärarens potentiella roller (Idéer tagna från Voller;P (1997) 'Does the teacher have a role in autonomous learning?' i P.Benson och P.Voller (ed.) *Autonomy and Independence in Language Learning*. London: Longman):

Som **handledare** ser läraren till att förutsättningarna och miljön för lärandet är de rätta. Detta kan uppnås på följande sätt:

- Att hjälpa de studerande att identifiera sina behov, målsättningar, starka och svaga sidor (se *Att bedöma den studerandes behov och målsättningar*)
- Att ta fram inlärningsmodeller som svarar mot behoven hos en enskild eller en grupp studerande (se *tabell 1: Modeller för Open Learning*)
- Att skapa en positiv inlärningsmiljö
- Att ta hänsyn till särskilda behov och inlärningsmetoder
- Att främja självbedömning och dokumentering (se *Uppföljning*)
- Att tänka igenom och erbjuda lämpliga verktyg för utvärdering (se *Utvärdering*)
- Att stimulera samarbete kring inläringen

I rollen som **rådgivare** kan en lärare ha ansvaret för att motivera de studerande, höja deras medvetenhet kring de fördelar som en självständig inläring innebär och stärka deras självförtroende. Goda kommunikationsvägar mellan lärare och studerande är av stor vikt när det gäller detta. Kommunikationen kan se ut på följande sätt:

- Aktiviteter i klass eller grupp
- Personlig kommunikation i klassrummet, vid studiehandledning och andra återkopplingsträffar
- Möten och rådgivningsträffar
- Telefon- eller videokonferenser
- Diskussionsgrupper - faktiska eller virtuella
- E-post, diskussionslistor, diskussionsforum på Internet
- Återkopplingsformulär

Slutligen kan läraren också fungera som en **resursperson** och ge såväl expertkunskap på området som allmänna inläringstips. Dessa kan vara:

- Hur man förbättrar sina språkliga färdigheter
- Hur man identifierar och använder sig av inlärningsstrategier
- Att söka och hitta information i den stora mängd utbildningsmaterial som finns
- Utveckling av grundläggande tekniska färdigheter (t ex att söka på nätet, e-post, ordbehandling etc)

Även om vi nu har identifierat denna mångfald skiftande roller för läraren måste det understrykas, att detta inte nödvändigtvis betyder att alla de här rollerna är oberoende av varandra. En lärare kan vara både resursperson och rådgivare på samma gång. Rollerna måste inte heller innehas av en enda person.

? Vilket undervisningsstöd bör finnas tillgängligt för de studerande och vilken utformning skall detta stöd ha?

På platser där självständigt eller icke-traditionellt lärande är ett förhållandevis nytt koncept, kommer de studerande att behöva mer stöd för att kunna anpassa sig till en ny inlärningsmetod. Även om du genomför ett studieprogram, som redan från början innebär en hög grad av självständigt arbete från den studerandes sida, är det tillrådligt att ha minst en introduktionslektion, så att de studerande är på det klara med var de kan hitta undervisningsmaterial, hur de kan få hjälp etc. Samtidigt som studerande ofta behöver mera stöd i början av undervisningen, är det viktigt att uppmuntra självständighet och att vara på sin vakt mot att studerande blir alltför beroende av läraren eller handledaren.

Några saker att tänka på:

- Var tillgänglig men inte för tillgänglig, d v s ange vid vilka tider du kan kontaktas
- Datorstöd och teknisk hjälp kan vara användbart
- En lista över metoder för språkinläring bör finnas att tillgå för att göra språkinläringen enklare. Antingen kan den ingå i ett studiepaket eller också kan den presenteras på fysiska sammankomster
- Leta reda på en lättillgänglig lokal för de faktiska sammankomsterna
- Schemat för de faktiska sammankomsterna bör ta hänsyn till deltagarens andra åtaganden. De bör t ex inte nödvändigtvis läggas under kontorstid.
- Se till att det finns ytterligare undervisningsmaterial och möjligheter att utveckla färdigheter

? Skall lärarna ha personlig eller virtuell kontakt med de studerande?

För vissa typer av *Open Learning*, t ex prova-på-dagar, språklig rådgivning och studiecirklar, är det nödvändigt med fysiska sammankomster. I andra fall kan sådana sammankomster visserligen vara värdefulla för studieprogrammet men det kanske inte finns ekonomiskt utrymme för dem. Som ett alternativ kan du då överväga att ha virtuell kontakt. Det kan vara en praktisk lösning när de studerande finns på stort avstånd från utbildningscentret eller i de fall när det är svårt att samla alla dina studerande på ett ställe. Telefonkonferenser är en enkel och relativt billig lösning, medan videokonferenser är ett mycket effektivt men avsevärt mycket dyrare alternativ. Du kan också överväga att använda Internet för att ha kontakt: e-post och diskussionsforum på Internet är utmärkta och billiga sätt att hålla kontakten. Att använda mobiltelefoner för att skicka textmeddelanden är ett annat enkelt alternativ.



Fallstudier 4

Språklig rådgivningstjänst för föräldrar

Den språkliga rådgivningstjänsten gavs till föräldrar i Zaragoza med barn som läste engelska på högstadiet eller gymnasiet och som ville kunna hjälpa barnen med deras språkinläring. Den bestod av två delar: virtuell kontakt och fysiska möten. För den första delen fanns det en webbsida där föräldrarna kunde hitta material (tips, aktiviteter, grammatik, länkar) som kunde hjälpa dem att lära sig eller fräscha upp sina språkkunskaper. De kunde också få språklig rådgivning via e-post och de kunde lämna synpunkter om språkinläring och träffa människor med liknande intressen på forumet. För det andra inslaget erbjöds fem lektioner. Där tog man upp allmänna tips och råd om motivation, grammatikhjälp, aktiviteter som bidrar till att utveckla ordförrådet samt metoder för att förbättra sina språkkunskaper (läsa, skriva, tala och lyssna). På lektionerna inbjöds föräldrarna att ställa frågor som hade med deras egen språkkompetens att göra och de fick också förslag på material och metoder som de kunde använda när de arbetade med sina barn.

Som ett stöd för dessa fysiska träffar fick deltagarna en serie tryckt material och tillgång till en webbsida där de kunde ladda ned annat material.

De mest lyckade aspekterna av detta projekt var att den språkliga rådgivningstjänsten på Internet kompletterades med de fysiska träffarna, vilket uppmuntrade deltagarna att öva hemma på de tips de fick varje vecka, vilket var mycket praktiskt.

De inkomna synpunkterna från deltagarna indikerade att det var mycket nyskapande och intressant att närma sig språkinläring på detta sätt:

“Det är väldigt svårt att hitta tips och **råd om språkinläring**, som är ämnade för föräldrar”

“Jag bestämde mig för att ta del av det här projektet för att det verkade annorlunda. Jag tycker dock att det borde ha varit längre. **Jag önskar att det kunde fortsätta.**”

Fallstudier 5

Att skapa sociala förutsättningar för språkinlärning

Den *spanska konversationsklubben* var ett studieprogram som nästan helt fokuserade på konversation och som ägde rum i en informell och trevlig miljö. Syftet var att öka självförtroendet när det gällde muntliga färdigheter; att stimulera självständighet, att ge tillgång till personer som hade det aktuella språket som modersmål samt att ge en möjlighet att träffa andra studerande.

Programmet omfattade sex konversationsträffar, tre filmkvällar och två informella middagar. Det utformades och genomfördes av Lessius Hogeschool (Antwerpen, Belgien). När det gällde filmaktiviteterna samarbetade man med ett lokalt kultur- och fritidscentrum.

Alla konversationsträffar ägde rum på Lessius Hogeschool. Gruppen hade tjugo deltagare men den delades in i mindre grupper, så att de studerande kände sig tryggare när de skulle tala. Varje grupp leddes av en handledare, som var en spansk utbytesstudent.

Lektionerna anordnades varannan vecka och varade i två timmar vardera. Under lektionerna pratade deltagarna om sig själva, om sina intressen och om vilken spanskalande region de tyckte bäst om. Senare användes intervjuer, rollspel, hörövningar och en frågesport. De studerande pratade också om vardagslivet, t ex semestrar, arbeten, restaurangbesök, ambitioner och intressen.

Konversationsträffarna följdes av tre spanska filmvisningar. Dessa föregicks av en introduktion och åtföljdes av en diskussion om filmen. Dessutom anordnades träffar för studenterna på en tapas-bar, där de kunde prata informell spanska med varandra och med handledarna.

Denna metod visade sig vara mycket populär bland de studerande, i synnerhet som det är svårt att hitta rena konversationskurser i Belgien.

Lektionerna var vänskapliga och informella och trots att det var en mycket blandad grupp (ålder och nivå), verkade konceptet fungera väl. Vissa av deltagarna började även kontakta varandra utanför gruppträffarna. Många uttryckte att de kände att de hade fått ökat självförtroende, att de uppskattade att gruppen var fokuserad på konversation och att träffarna var informella:

“Jag gillade det faktum att **konversationen var det viktigaste**, för det är något som är svårt att hitta på normala kvällskurser. De är oftast för lika skolan - du måste ha en handbok och det finns väldigt lite tid till kreativitet.”

“Jag uppskattade att alla i min grupp låg på olika nivåer i sitt tal ... Men tack vare handledarna **klarade vi alla av att prata med varandra!**”

3.2 Motivation

Grundläggande tips

- Var tydlig med vad ditt studieprogram erbjuder.
- Ge stöd till de studerande (på nätet eller på möten), i synnerhet i början.
- Presentera en drivfjäder, t ex en avgift som återbetalas när kursen är slut eller ett diplom.

Inledning

I en särskild undersökning - se Eurobarometer Special Survey 2001 på http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_147_summ_en.pdf - fann man att brist på motivation utgjorde ett av hindren för språkinläring. Detta avsnitt tar upp motivationen som en viktig faktor för hur den studerande kommer att lyckas med sina studier.

? Hur kan jag motivera icke-traditionella elever att börja studera språk i ett studieprogram för Open Learning?

Först måste du fråga dina studerande om deras målsättningar och personliga skäl för att lära sig ett språk (se *Att bedöma den studerandes behov och målsättningar*). Det är lättare att motivera folk att börja studera självständigt om produkten motsvarar deras behov.

Här är några förslag på hur du kan få icke-traditionella studerande intresserade:

- Erbjud ett flexibelt program: "Det som tilltalade mig var att jag kunde läsa engelska hemma, ostörd och i min egen takt" (studerande, OdLL-projektet)
- Erbjud tillgång till klassrummet, biblioteket eller lärcentret
- Ha prova-på-dagar där studerande kan komma och prova saker
- Fråga dina studerande vad de vill ha och utforma studieprogrammet efter deras behov och intressen
- Erbjud något nytt (t ex filmklubb, drama, video)
- Hjälp de studerande att identifiera sin egen motivation eller inlärningsmetod
- Erbjud aktiviteter på en lämplig språklig nivå (detta kan innebära flera olika aktiviteter för en grupp med blandad kunskapsnivå)
- Ha med någon form av utvärdering eller självbedömning (se: *Utvärdering*)

? Hur ser jag till att bibehålla de studerandes motivation när jag väl fått igång dem?

Även om motivationen är stor i början, är problemet hur den skall hålla under hela studieprogrammet. Självständighet och flexibilitet kräver en hel del självdisciplin. Stödet är mycket viktigt i den här fasen, oavsett om det sker via faktiska träffar eller med hjälp av Internet. Men tänk alltid på balansen mellan det självständiga arbetet och rådgivningen, d v s hur du skall ge tillräckligt stöd utan att undergräva det individuella initiativet.

Här är några tips för att hålla de studerande motiverade:

- Ge regelbunden feedback och uppmuntran
- Uppmuntra de studerande att föra en studiedagbok
- Rekommendera en kursbok eller en studieguide
- Ge inlämningsuppgifter
- Tillhandahåll mycket utbildningsmaterial (tryckt eller på nätet) inklusive autentiskt material: "Spel motiverar - du tänker på dem och försöker att upprepa utmaningen" (studerande, OdLL-projektet)
- Ha något socialt inslag - håll informella möten med eller utan läraren, t ex på en pub, ett kafé eller en restaurang
- Uppmuntra de studerande att bilda studiegrupper
- Ge tillfällen att konversera
- Lär att lära - visa de studerande hur de kan bli självständiga språkstuderande
- Använd personer som har det aktuella språket som modersmål



Hur uppmuntrar jag de studerande att uppnå sina mål?

Om den här typen av utbildningar skall lyckas är det viktigt att de studerandes målsättningar har satts på rätt nivå. Vissa deltagare kommer att tycka att det viktigaste målet är att behärska ett språk flytande, vilket kan vara orealistiskt med tanke på den tid de har till förfogande för inläringen. Strategier för hur man lär in kan hjälpa de studerande att vara realistiska vad gäller målen. Ett annat mer traditionellt sätt att uppmuntra de studerande är att ha ett prov, även om detta inte fungerar för alla, eftersom en del blir avskräckta av ett formellt test. Du kan också erbjuda någon form av belöning vid slutet av programmet, t ex en bok eller ett presentkort på en bok. Ett annat sätt är att be de studerande ge ett ekonomiskt bidrag, som kan återbetalas när de väl har fullgjort studieprogrammet.

Även om du tror att motivation kommer inifrån, behöver de studerande fortfarande ditt stöd. Här är några ytterligare tips:

- Sätt upp realistiska och tydliga målsättningar för såväl den studerande som för läraren
- Låt de studerande bestämma sina egna målsättningar: "Jag gör upp en plan för studierna för varje vecka. Och jag tänker göra kursprovet så snart som möjligt. Det uppmuntrar mig att nå mitt mål." (studerande, OdLL-projektet)
- Hjälp de studerande att reflektera och bedöma sina egna framsteg
- Använd olika typer av kontakt, t ex personliga träffar, telefon, e-post, diskussionsforum på Internet, SMS-meddelanden via mobiltelefon
- Ha regelbundna träffar
- Utfärda ett kursintyg till dem som fullbordar kursen



Fallstudier 6

Att använda sig av drama för att motivera de studerande

Drama användes i en studerandegrupp vid National University of Ireland (Maynooth, Irland) för att utveckla färdigheterna att producera (i tal) på irländska. Att skriva manus och framföra korta teaterstycken eller dialoger är också ett sätt att utveckla sin skrivförmåga (under manusförfattandet) och hörförmåga (under repetitioner och föreställningar). Att skriva drama engagerar de studerande, eftersom det ger dem en möjlighet att vara kreativa. Och eftersom de gör sitt eget arbete är de studerande motiverade att göra bra ifrån sig. En viktig målsättning med dessa pjäser var att de skulle hjälpa deltagarna att utveckla sin förmåga att tala och lyssna. En annan var att uppmuntra till aktiviteter utanför skolans område med någon form av aktivitet som fordrade samarbete mellan de studerande.

I två grupper fanns handledare som presenterade idén med drama. De övervakade bildandet av grupper (tre eller fyra studerande i varje), diskuterade situationer och karaktärer och fastställde stoppdatum för produktionen. I en grupp skulle pjäserna framföras följande vecka, i en annan hade deltagarna två veckor på sig att öva. I takt med att de studerande kom på sina idéer; kontrollerade de grammatiken och orden med sina lärare.

Efter den första träffen arbetade de studerande med manuset hemma, både på egen hand och i samarbete med andra i gruppen via telefon och e-post. Under föreställningsträffen fick grupperna en möjlighet att generalrepetera och göra de sista justeringarna av sina manus innan det var dags att ställa sig på scenen.

Föreställningarna varade mellan fem och femton minuter. En föreställning filmades.

Synpunkter hämtades in från två olika källor - ett utvärderingsformulär om dramaaktiviteten som fylldes i omedelbart efter föreställningarna och ett vanligt återkopplingsformulär vid kursens slut (för hela studieprogrammet), som fylldes i några veckor senare. Både dessa visade att aktiviteterna blev mycket väl mottagna.

Frågorna som rörde förberedelserna hemma och i samarbete med andra föranledde ett antal kommentarer; både positiva och negativa. En studerande tyckte att förberedelserna var mycket nyttiga, eftersom hon "lärde sig att använda e-post". Det var emellertid inte speciellt trevligt, eftersom "jag hade barnet i knäet medan jag försökte knäpa ihop dem [e-postmeddelandena]." Ett antal studerande uttryckte svårigheter med att anpassa sig efter andra människors scheman och en deltagare ansåg att hon "misslyckades" med förberedelserna "eftersom datorn alltid var upptagen". På frågan om de skulle vilja göra en liknande övning igen svarade alla de tillfrågade "ja".

Enligt återkopplingsformuläret vid kursens slut var drama den populäraste aktiviteten och nämndes av 44% av de studerande som den mest intressanta eller användbara delen av kursen. Bland kommentarerna fanns:

"Drama var den bästa delen av kursen för mig och **jag lärde mig en massa** irländska genom den övningen"

"**Jag gillade att hitta på pjäsen** ihop med klasskamraterna"

"Det var ett **mycket angenämt och nyttigt** sätt att använda språket på"

Enligt en av handledarna "tog de studerande över [föreställningarna] och det gjorde det möjligt för dem att uttrycka sig kreativt på målspråket." Det "hjälpste dem också att bli sammansvetsade som grupp."

Den här typen av aktivitet skulle enkelt kunna upprepas i andra studieprogram för språkinläring. Med tanke på de stora svårigheterna för de studerande att avsätta tid hemma och att anpassa sina scheman, skulle aktiviteten kunna utföras i enbart klassrummet. Bristen på studerandeaktiviteter utanför "arbetstid" skulle dock i sådana fall behöva angripas på ett annat sätt.

3.3 Bedömning

Grundläggande tips:

- Utför inte bedömningen som ett självändamål (ta hänsyn till vad de studerande behöver eller vill ha).
- Utveckla ett system för bedömning som passar det studieprogram som erbjuds.
- Ställ upp entydiga resultat för inläringen (definierade av kursanordnarna eller de studerande) som en vägledning för ditt val av bedömningsmetod.

Inledning

Här nedan finns några verktyg och metoder som du skulle kunna tänkas välja för ditt studieprogram. Men innan du bestämmer dig bör du se över målsättningarna och syftena med ditt studieprogram, vilken typ av studerande du vänder dig till och vilken sorts inläring du stöder. Ibland vill inte de studerande bli formellt bedömda. För varje enskild deltagare, kursanordnare och studieprogram kommer värdet och syftet med en bedömning att variera, vilket innebär att det finns några frågor som du bör ställa redan från början.



Vad skall bedömas?

En del bedömningar är mer fokuserade på inlärningsprocessen medan andra, t ex tester och prov, är produktorienterade. I och med att du beslutar dig för vad du skall bedöma, kommer det att hjälpa dig att avgöra om du skall inrikta dig mot processen eller produkten. Här är några exempel:

- Språkliga färdigheter - skriva, läsa, tala (produktion), tala (interaktion), lyssna (produkt)
- Språkinlärningsfärdigheter - medvetenhet om samt användande av inlärningsstrategier och material (process)
- Viktiga överföringsbara färdigheter - kommunikation (läs- och skrivkunighet, muntlig framställning, IT-kunskap), samarbete med andra, problemlösning
- Självständighet för den studerande - förmågan att fastställa och uppnå sina mål, elevstyrd inläring, utnyttjande av tiden (process)
- Påverkande faktorer - förtroende, motivation, nöje



Vem eller vad är det som bedömer?

Svaret beror på hur formell bedömningen i ditt studieprogram skall vara och det varierar också beroende på om syftet är formande (t ex feedback) eller summerande (t ex prov). Bedömaren kan vara:

- Läraren eller handledaren
- Den studerande
- Personen som har det aktuella språket som modersmål
- Andra studerande
- Datorn
- Examinatorn



Hur skall jag bedöma?

Några av möjligheterna för bedömningen är:

- Prov
- Presentation (t ex hålla tal, framföra små dramer, göra en video)
- Kursarbeten (t ex projekt, uppsatser, översättningar)
- Övningar (t ex grammatik, läsförståelse, flervalsalternativ)
- Diagnostiska tester
- Portfölj (t ex European Language Portfolio, studiejournal eller dagbok)
- Grupparbeten (t ex rollspel, samarbetsprojekt)
- Deltagande i konversation (t ex antalet inlägg i konversationen, den muntliga diskussionen eller diskussioner på nätet)



? Vad förväntar jag mig för resultat?

Resultaten kommer att påverkas av vilka metoder för bedömning som väljs men det är viktigt att de studerande får en tydlig signal om vad de kan förväntas få ut av kursen, t ex.:

- Externt giltigt intyg
- Internt giltigt intyg
- Poäng eller betyg
- Rättningar eller kommentarer
- Muntlig återkoppling
- Skriftlig återkoppling
- Nivå i Common European Framework*
- Uppflyttning till nästa nivå
- Önskan att fortsätta lära sig
- Personlig tillfredsställelse

*The Common European Framework of Reference for Languages är ett initiativ från Europarådet, som syftar till att ge verktyg för att bedöma och utvärdera språklig kompetens som är erkänd i hela den Europeiska Gemenskapen. Mer information hittar du på: www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Languages/Language_Policy/Common_Framework_of_Reference/default.asp.

3.4 Uppföljning

Grundläggande tips

- a. Slå samman system för att dokumentera inlärningsresultat och närvaro.
- b. Se till att kommunikationen upprätthålls med de studerande, i synnerhet när de arbetar självständigt.
- c. Spara studerandesprofilerna och samla in synpunkter på studieprogrammet.

Inledning

Dela ut uppgifter varje vecka, ordna regelbundna (obligatoriska) träffar och för statistik över närvaron. Detta möjliggör inte bara din uppföljning av hur studie-programmet och de studerande utvecklas, utan fungerar också som en starkt motiverande kraft och kommer att bidra mycket till din slutliga utvärdering av studieprogrammet.

“De lektioner som hålls varje vecka håller dig motiverad, om du inte har gjort läxan så kommer det att märkas... Eftersom jag inte har någon karaktär, så fungerade den där målsättningen för veckan som ett slags mycket användbar knuff framåt”
(studerande i OdLL-projektet)

? Hur skall jag följa upp mitt studieprogram?

Här nedan följer några förslag på olika typer av uppföljningar:

Metod	Beskrivning	Syfte
Uppgifter eller hemläxor varje vecka	<ul style="list-style-type: none"> Språkuppgifter som antingen bygger på visst undervisningsmaterial, t ex en övning eller en sida ur en bok, eller på uppgifter utan tidsbegränsning som den studerande själv får välja Inlämningsövningar; t ex färdighetsövningar; val av undervisningsmaterial, målsättningar; reflektion Göra en muntlig framställning, en pjäs eller en debatt 	<ul style="list-style-type: none"> Hålla de studerande engagerade och motiverade Höja medvetenheten om inlärningsmetoder Ge de studerande kontrollen över sin egen inläring eller sina grupplektioner Erbjuda en möjlighet att ge feedback med avseende på språkfärdigheter via handledare, klasskamrater och den studerandes självutvärdering
Studiejournal eller -dagbok	<ul style="list-style-type: none"> Skriftlig dokumentation av veckans uppgifter och framsteg (eventuellt med utrymme för synpunkter och uppföljning) E-loggar skickas till dem, som står bakom studieprogrammet, handledarna, etc eller som bidrag till en diskussionslista Svar på ett antal återkopplande frågor om de lektioner som hållits eller om en personlig studieprogram 	<ul style="list-style-type: none"> Uppmuntra de studerande till mer reflekterande Hålla kontakten med de studerande som mestadels arbetar självständigt Få återkoppling från de studerande om lektioner de närvarat vid eller undervisningsmaterial de använt Använda som ett verktyg för att bedöma de studerandes självständighet
Portfolio	<ul style="list-style-type: none"> The European Language Portfolio: ett tredelat dokumentationsverktyg för språkstudier som innefattar ett pass (kunskaper), en biografi (planering och återkoppling) och en dossier (exempel på framsteg eller avslutade arbeten) Andra portföljer kan ha en mindre formell struktur än den ovannämnda men med samma generella målsättning att dokumentera språkkompetens, uppmuntra till reflektion och ge exempel på framsteg (inklusive färdigheter för en anställning) 	<ul style="list-style-type: none"> Hjälpa de studerande att bygga upp en detaljerad dokumentation om sina studier, inklusive vilka mål som nåtts, vilket material som använts och vilka betyg eller kvalifikationer som erhållits Uppmuntra de studerande att reflektera Använda som ett verktyg för att bedöma de språkliga framstegen och de studerandes självständighet lakta språkinläringens samband med den studerandes övriga erfarenheter; t ex arbetet, fritiden, familjen
Närvaro eller deltagande	<ul style="list-style-type: none"> Närvaro vid fysiska sammankomster Möten med studierådgivare Närvaro vid studiegruppsträffar Deltagande i video- eller telefonkonferenser Informell kontakt med lärare och annan stödpersonal Besök på språkresurscentret 	<ul style="list-style-type: none"> Uppmuntra närvaron vid möten Dokumentera och följa upp avhopp Jämföra antal inskrivna med antal fullföljande Få en översikt över (och kunna tillföra något till) den studerandes egna inlärningsprogram Identifiera problem kring språket, motivationen, disponering av tiden Bedöma hur mycket de studerande utnyttjar de rådgivare och det material som finns tillgängligt

3.5 Utvärdering

Grundläggande tips:

- Använd data från bedömningen och uppföljningen av de studerande för att utvärdera ditt program.
- Använd utvärderingen till att granska och förbättra ditt program.

Inledning

När du utvecklar ett nytt förhållningssätt eller en ny metodik för språkstudier, måste du lägga in ett utvärderingsinslag. För ett småskaligt studieprogram behövs inte nödvändigtvis någon extern utvärderare. Det kommer emellertid att vara mycket värdefullt med insamling av uppgifter från deltagarna (studerande, lärare, samarbetspartners) för att bedöma om ditt studieprogram har uppnått målen för samtliga berörda. Informella synpunkter kan samlas in muntligen eller skriftligen (t ex genom frågeformulär) under tiden som utbildningen pågår men det är värdefullt att få skriftliga synpunkter i slutet (se *Kopieringsbart material: Återkopplingsformulär för studerande*). Här nedan finns några frågor som du bör ställa till dig själv när du utvärderar ditt studieprogram.

? Hur vet jag om det som jag har gjort har varit lyckat?

Först måste du bestämma vilket resultat det är som du skall utvärdera. Detta kan bland annat vara de studerandes framsteg, deras motivation eller hur nöjda de studerande är med studieprogrammet som helhet.

I följande tabell finns detta beskrivet mer i detalj:

Utvärdering av	Nyckelfrågor	Stöd för detta:
De studerandes framsteg (se <i>Bedömning</i>)	Har de studerande gjort några framsteg när det gäller deras språkkunskaper?	Jämför antagningsprov med slutprov; Fullgjort uppgifter under kursens gång eller hela kursen
	Har de studerande gjort några framsteg som självständiga studerande?	Studerandedagböcker eller -portföljer som dokumenterat planering, utfört arbete, använt undervisningsmaterial, funderingar kring inlämningen
	Har de studerande gjort framsteg som språkstuderande?	Anteckningar eller diskussioner om inlärningsmetoder som använts och tankar kring språkinlärningsprocessen
De studerandes motivation	Har de studerande gjort de uppgifter de givit sig själva och fått av andra (klasskamrater eller lärare)?	Inlämnade arbeten; Anteckningar
	Har de studerande fullföljt studieprogrammet?	Närvaro vid formella möten; Utfört inlärnings- eller bedömningsuppgifter; Inlämning av feedback
	Har de studerande hållit kontakten med klasskamrater, kursanordnare och lärare?	E-post, telefonsamtal, fysiska möten
De studerandes tillfredsställelse	Känner de studerande att de har haft någon nytta av utbildningen?	Synpunkter från den fortlöpande dialogen (e-post, telefon, möten) och frågeformulär eller diskussioner vid utbildningens slut

? Fick de studerande lön för mödan?

Detta kommer att framgå av de studerandes synpunkter men du kanske ändå bör undvika att ställa denna fråga direkt. Andra frågor beträffande personlig tillfredsställelse, framsteg, material, etc, bör ge en god fingervisning om detta (se *Kopieringsbart material: Återkopplingsformulär för studerande*). Du bör också genom att många elever fullföljt hela studieprogrammet, att de visat en bra attityd och att de varit motiverade kunna dra slutsatsen att ditt studieprogram har givit de studerande lön för mödan.

? Fick kursanordnarna valuta för sina pengar?

Detta är något svårare att bedöma, om du nu inte har gjort en mycket noggrann kostnadskalkyl för ditt studieprogram. Följande punkter påverkar frågan om det hela är värt pengarna:

- Är ditt studieprogram subventionerat eller inte? Om utbildningen t ex är helt osubventionerad och förväntas redovisa en vinst eller åtminstone gå jämnt upp, kommer du att behöva bedöma denna fråga på ett mycket specifikt sätt
- Vilka andra indikatorer på prisvärdhet (icke-finansiella) kan tillämpas? Om din målsättning t ex var att skapa kontakter i samhället som en allmännyttig tjänst, uppnådde du detta?
- Fanns det något ytterligare värde i studieprogrammet för dig? Förbättrade det t ex din organisations profil?
- Har du utvecklat en ny kurs eller material som kan användas på nytt kommersiellt? Kan du t ex rekrytera fler studerande eller publicera ditt kursmaterial?

? Vilka har fördelarna varit för samhället i ett bredare perspektiv?

Om ditt studieprogram togs fram för att tillgodose ett lokalt eller särskilt behov eller helt enkelt för att erbjuda språkutbildning till en annan målgrupp studerande kan det vara intressant för dig att se över om det har:

- Ökat medvetenheten om fördelarna med att lära sig språk
- Fyllt en lucka i det lokala, nationella eller internationella utbudet
- Skapat nya partnersamarbeten
- Främjat flerspråkighet (EU-dimension)
- Bidragit till att stödja utläringen av minoritetsspråk
- Givit missgynnade grupper tillgång till språkundervisning

? Vad har studieprogrammet haft för effekt på dem som har medverkat till att få fram den?

Lika väl som du hämtar in synpunkter från de studerande, måste du utvärdera vad studieprogrammet har betytt för dig, din organisation och dina samarbetspartners.

Några tänkbara resultat kan vara:

- Att vara nytänkande
- Att nå ut till en ny målgrupp studerande
- Möjligheter att komma tillbaka till (eller ut ur) klassrummet
- Prova en ny lärarroll eller metodik
- Att träffa nya människor
- Göra något nyttigt för samhället
- Att bli personligt berikad
- Utveckla nytt material
- Utforska ett bredare utbud av material och tekniker
- Att dela problem och framgång med kollegerna
- Bra publicitet för den berörda avdelningen eller organisationen
- Samarbete med andra avdelningar eller organisationer
- Uppnå ett utbildningsrelaterat eller politiskt mål

3.6 Reproducerbarhet och hållbarhet

Grundläggande tips:

- Se ditt studieprogram som en mall för andra aktiviteter.
- Se över om något går att återanvända när du planerar och tar fram undervisningsmaterial till ditt studieprogram.
- Se till att dina samarbetsrelationer med andra håller i ett långsiktigt perspektiv.

Inledning

Du kan välja att utforma ett program för ett enstaka tillfälle, avsett att passa en viss grupp studerande vid en speciell tidpunkt, t ex en prova-på-dag för att marknadsföra ett kursutbud eller en kurs på uppdrag av en viss grupp. För att få ut mesta möjliga av den tid, det arbete, de pengar och den kunskap du lagt ned på framtagning, resursanskaffning och presentation av ditt studieprogram, är det emellertid lämpligt att du ser över frågor som rör reproducerbarhet och hållbarhet.

Reproducerbarhet

? Kan undervisningsmaterialet återanvändas?

Svaret på den här frågan kommer att variera från studieprogram till studieprogram. I en del fall är det idén som kan återanvändas, t ex en prova-på-dag för franska som skulle kunna göras om med nytt material för ungerska. För andra studieprogram kan kanske webbsidan och studiepaketet återanvändas, antingen för samma kurs eller som ett tillskott till mer traditionella kurser och elever. Självklart är det bra att se över frågor rörande möjlighet till återanvändning redan när du tar fram material till ditt studieprogram, eftersom detta kommer att bidra till att du får ut så mycket som möjligt av den avsevärda tid och kostnad som krävs för materialproduktionen.

? **Kan jag använda studieprogrammet igen med nya studerande?**

Om du har tagit fram ett lyckat studieprogram och ett material, tekniker eller idéer som kan återanvändas, är det mycket troligt att du kan köra studieprogrammet flera gånger. Likaså kanske du skulle vilja arbeta med studieprogrammet igen men på ett annat sätt - det skulle exempelvis kunna gå att istället via Internet genomföra en kurs med fysiska träffar.

? **Kan någon annan använda sig av studieprogrammet och utnyttja mina idéer eller mitt material?**

Svaret på den här frågan beror på hur specifikt ditt studieprogram har varit anpassat till dig eller till dina studerande. Du kanske har varit tvungen att använda dig av flera hjälpkrafter för att genomföra studieprogrammet och därför redan har en indikation om hur lätt det är för andra att använda det. Att helt enkelt bifoga några noteringar för lärare till ditt material kan hjälpa till att förtydliga vissa saker, om du tänker göra ditt studieprogram tillgängligt utanför din organisation.

Hållbarhet

? **Vilka möjligheter finns det att fortsätta med samma studerande?**

Har du lagt in någon möjlighet till vidareutbildning? Detta skulle kunna se ut på följande sätt:

- En fortsättningskurs
- Ytterligare material eller studiepaket för självständiga studerande
- Skapandet av studiegrupper för de studerande (som du fortsätter att stödja i någon form)
- Fortsatt kontakt med de studerande på elektronisk väg (e-post, hemsida, etc)
- Medlemskap i ditt språkresurscenter
- Förse dina samarbetspartners, t ex det lokala biblioteket, med undervisningsmaterial eller studiehandböcker

? **Vilka andra möjligheter finns det lokalt för språkutbildning?**

Detta hjälper dig att fastställa om dina studerande skulle kunna gå vidare med sina studier (om du själv inte har möjlighet att tillhandahålla vidareutbildningen) eller att bedöma hur den lokala marknaden för språkutbildning ser ut och identifiera eventuella luckor.

? **Vad skulle en fortsättning eller en repris innebära med avseende på personalresurser och övrigt material?**

De här frågorna rör huvudsakligen kostnader och rekrytering. Om ditt studieprogram har subventionerats med ett anslag eller andra medel, kan du behöva se över hur du skall genomföra det andra gången. Du kanske behöver ändra telefon- och kontakttiderna, höja avgifterna för de studerande eller använda reducerad personalstyrka. Om du redan har tagit fram material, så är detta ett område där du kan spara in på både personal och annat, i synnerhet om ditt material kan skickas ut till de studerande på elektronisk väg istället för i tryckt och kopierad form. Har ditt studieprogram utgjort ett lyckat experiment, kanske din organisation eller dina samarbetspartners vill ta upp och finansiera studieprogrammet för att hålla det vid liv.

? **Hur kan mitt samarbete med andra organisationer som tillhandahåller språkutbildningar bibehållas eller utökas?**

Att arbeta tillsammans med andra organisationer kan visa sig leda till lyckade och långsiktiga samarbeten. Sådana samarbeten kan helt enkelt ta formen av en dialog mellan (förmodligen liknande) organisationer som delar idéer och kompetens. I andra sammanhang, t ex samarbete med den offentliga och den privata sektorn eller över sektorsgränserna, kan det leda till andra aktiviteter (inte nödvändigtvis av samma slag) och kommer att ge de samarbetande en ny resurs att anlita i framtiden.

Fallstudier 7

Yrkesmässig utveckling för föreläsare vid universitet

Idén till detta projekt kom fram genom en förfrågan från personer vid universitetet i Vilnius (Litauen), som föreläser och gör framställningar på engelska. De som arbetade med projektet vid institutionen för främmande språk utformade och utvecklade ett fristående inlämningsprogram, som genom aktiverande (presentation och diskussion) lektioner gav träning i att utveckla och förbättra förmågan att föreläsa på engelska.

Deltagarna, som inte var engelskstuderande, hade regelbundna lektioner med en språklärare för att diskutera olika frågor som hade samband med att föreläsa på engelska och för att följa upp framstegen. Tio aktiverande lektioner hölls och där behandlades frågor kring att hålla akademiska föredrag på engelska, skillnader mellan skrift- och talspråk, att utveckla ett akademiskt ordförråd, att bemöta frågor och hur man använder visuella hjälpmedel och IT i klassrummet. De studerande fick fristående studiepaket, som togs fram av arbetslaget för kursen. Institutionen hjälpte de studerande med material och gav råd och synpunkter på deras framsteg. Lektionerna hölls på engelska (med undantag för de lektioner som berörde visuella och tekniska hjälpmedel). Vid kursens slut höll deltagarna föreläsningar på engelska, som bedömdes av publiken och en lärarpanel.

Kursdeltagarna lovordade programidén och konstaterade att deras deltagande i projektet hade höjt deras självförtroende:

“Det viktigaste med projektet för mig personligen var **det självförtroende jag fick**”

De skrev också om sin avsikt att fortsätta läsa engelska efter projektets slut. Några av dem funderade på att gå på språkskola eller att studera på egen hand. Å andra sidan skrev några av dem i sina återkopplingsformulär att de inte var säkra på att deras språkliga färdigheter hade förbättrats.

En annan viktig aspekt av projektet var att idén med självständig inläring marknadsfördes. Det litauiska utbildningssystemet är fortfarande mycket lärarinriktat, även om vi sett vissa förändringar under de senaste åren. Konceptet med självständig inläring skulle därför gynnas av mer marknadsföring på alla utbildningsnivåer och inte bara när det gäller språkstudier.

Ytterligare en mycket viktig vinst för institutionen för främmande språk och den språkvetenskapliga fakulteten var institutionens ändrade profilering. Projektet gjorde det möjligt för institutionen att erbjuda föreläsare vid andra fakulteter något mycket användbart utan kostnad. Projektet har redan upprepats i och med att universitetet har använt modellen för att introducera regelbundna kurser för akademisk personal som behöver hjälp med att utveckla sina färdigheter när det gäller att föreläsa på engelska. Kursdeltagarna kommer att tilldelas intyg för sin yrkesmässiga utveckling.



4. Undervisningsmaterial

4.1 Tekniska hjälpmedel

Grundläggande tips

- Anpassa tekniken till studieprogrammet, inte tvärtom.
- Se över dina studerandes tekniska kunskaper redan från början.
- Glöm inte att de gamla tekniska hjälpmedlen (t ex video, telefon) kan vara minst lika värdefulla som de nya (t ex Internet).
- Se till att du har skaffat dig tillräcklig tillgång till den teknik du har valt.
- Ha en reservplan om du får problem med tekniken (detta kan verka mycket motivationssänkande på de studerande).

Inledning

Det här avsnittet handlar om de olika tekniska hjälpmedel som du kan tänkas vilja använda när du genomför ett studieprogram för *Open Learning*. (För ytterligare detaljer om vissa hjälpmedels egenskaper och tillämpning, se bilaga 3 *Tekniska hjälpmedel för språkinläring*). När du har utvecklat dina egna idéer om vilken typ av studieprogram du vill ha, kommer du att behöva besvara ett antal frågor som berör val av tekniska hjälpmedel, t ex kostnad och tillgänglighet. Här nedan följer några frågor som kan uppstå.

? Vilka tekniska hjälpmedel är mest lämpliga för det studieprogram jag har planerat?

I en modell med distansutbildning via Internet, behöver du och de studerande exempelvis tillgång till en pålitlig Internetanslutning. För ett studieprogram med öppen tillgång behöver din organisation sådana tekniska hjälpmedel som video- och AV-utrustning, persondatorer och Internetanslutningar som måste vara tillgängliga i biblioteket eller lärcentret. Försök att förutse eventuella problem (tillgång, kompetens och lämplighet) och fastställ klart och tydligt vilka tekniska hjälpmedel du kommer att behöva. Undersök om du kan få fram dessa tekniska hjälpmedel och om så inte är fallet, vilken nivå på tekniska de hjälpmedlen du bör eller skulle kunna förvänta dig att de studerande skall ha tillgång till.

? Hur kan studieprogrammet bli mer prisvärt med de valda tekniska hjälpmedlen?

Tekniska hjälpmedel gör ditt studieprogram mer prisvärt om de gör inläringen mer intressant, tillgänglig och flexibel. Mycket värdefullt är exempelvis om du kan erbjuda extraövningar eller extramaterial på en webbsida. För andra kurser än e-kurser bör du dock vara försiktig med att använda för mycket tekniska hjälpmedel. Tänk på att din kurs huvudsakligen handlar om språk och inte om teknik. En del människor kan tappa lusten om en kurs fordrar för mycket tekniska hjälpmedel eller kunskaper.

? Vilken roll skall kommunikationstekniken ha i mitt studieprogram?

Kommunikationstekniken underlättar kontakten mellan läraren och de studerande och även mellan de studerande själva. Här ingår e-post, diskussionslistor och diskussionsfora. Glöm inte att telefonen (mobil och fast nät) är ett mycket billigt och utbrett kommunikationssätt. Att skicka textmeddelanden (SMS) har också blivit ett mycket effektivt sätt, både när det gäller att skicka meddelanden och att ge kortare inlärningsuppgifter.

? Vilka IT-kunskaper behöver de studerande ha för att kunna tillgodogöra sig utbildningen?

Det är bäst att vara mycket tydlig om vilka IT-kunskaper som behövs för att delta i programmet. På så sätt undviker du att skapa problem för dig själv och besvikelser för dina studerande. Ta inte heller någonting för givet. Kolla med de studerande om de har de erforderliga IT-kunskaperna eller inte, även om du anser dessa kunskaper vara grundläggande eller enkla.

? Vilka tekniska hjälpmedel skall finnas tillgängliga för de studerande och var?

Även om den moderna tekniken blir allt mera tillgänglig, finns det fortfarande många människor som inte har Internet eller e-post hemma. En alternativ lösning för dessa människor skulle kunna vara att göra denna teknik tillgänglig inom din organisation, t ex på en avtalad tid. Detta är enormt värdefullt om du arbetar med ett speciellt mjukvarupaket. Du kan skicka det till alla som har en egen dator, så att de kan installera det (förutsatt att copyrighten tillåter detta) och du kan också göra det tillgängligt inom din egen organisation. Om det är omöjligt att ge tillgång till det inom din egen organisation, kanske du kan samarbeta med något offentligt center, t ex ett kultur- och fritidscentrum. Du kan också försöka förhandla dig till billig åtkomst för de studerande på ett Internetkafé.



Fallstudier 8

Virtuell konversation

Detta projekt fokuserade på användning av video- och telefonkonferenser för konversationsövningar på spanska. Syftet var att ge de studerande möjlighet att öva på att konversera även när det var svårt eller omöjligt att träffas fysiskt. Det gav också tillfälle att träffa och samtala med personer som hade det aktuella språket som modersmål och det visade de studerande på en ny teknik för språkinläring.

Studieprogrammet utvecklades i Sverige av enheten för vuxenutbildning vid Alléskolan i samarbete med Nationellt Centrum för Flexibelt Lärande (CFL) som en del i en interaktiv nätbaserad kurs, där det saknades möjligheter att träffas fysiskt och prata med varandra. I studieprogrammet ingick två olika sätt att använda nya medietekniker för konversation.

Videokonferensmodellen användes för studerande med vissa kunskaper i spanska, som ville öva på att prata. Eftersom de bodde långt ifrån varandra, var det svårt för dem att träffas fysiskt.

Videokonferenslektionerna hölls på fyra olika resurscentra i regionen, inklusive Alléskolan. Lektionerna hölls en gång varannan vecka, varade i två timmar och leddes av en spansklärare från Alléskolan som hade spanska som modersmål. Deltagarna fick ett antal ämnen i förväg, så att de kunde förbereda sig för konversationer med teman som att leva i Sverige, svensk kultur och jämförelser mellan Sverige och Spanien. På den sista lektionen träffades hela gruppen fysiskt på Alléskolan, där de tittade på en spansk film och åt mat tillsammans.

Telefonkonferensmodellen togs fram för studerande som deltog i en distanskurs på CFL och som saknade tillfällen att prata. De studerande erbjöds fem konversationsträffar och de fick själva välja tider för dessa. I likhet med videokonferensgruppen fick även denna grupp ett antal teman, så att de skulle kunna förbereda sig inför träffen. Dessa teman valdes så, att de studerande skulle uppmuntras att prata om sin vardag. Det fanns även rollspel som var anpassade för telefonbruk. Två studerande och en person, som hade det aktuella språket som modersmål, var uppkopplade i ett trepartssamtal som varade i ca en halvtimme. Läraren lyssnade och kom med synpunkter efter lektionerna.

Många icke-traditionella språkelever uppskattar den flexibilitet som en distansutbildning innebär men de saknar ofta möjligheterna att öva på att prata. Utvärderingarna från testet visar att video och telefon kan vara effektiva sätt att skapa ett muntligt inlag för studerande på distans.

Närvaron vid träffarna var mycket hög och deltagarna uppskattade den informella stämningen. De studerande kom väl förberedda och var aktivt delaktiga i konversationen efter att ha kommit förbi den inledande förlägenheten över att använda de moderna hjälpmedlen. En viktig faktor var läraren som hade det aktuella språket som modersmål och som gjorde lektionerna mer autentiska. Deltagarna uppskattade de teman som valdes och de kände sig tryggare med att prata när de hade fått förbereda ämnena i förväg.

“Det var nyttigt **att ha en lärare som har spanska som modersmål**. Det gör det svårare att falla tillbaka på svenskan när du skall försöka förklara något på stapplande spanska. Det var också väldigt intressant att få veta lite om livet på Kuba.”

Intressant för kursanordnarna var också att jämföra användning av telefonen som är det mest lättillgängliga och billigaste mediet och videokonferenserna, som ger bättre möjligheter till autentiska konversationer men som är mindre flexibla, eftersom de fordrar modern teknologi och mycket mer framförhållning i planeringen.

4.2 Studiepaket och redan tryckt material

Grundläggande tips

- Visst skall ditt studieprogram ge möjligheter att välja mellan en stor mängd olika undervisningsmaterial men var medveten om att de studerande kan bli överväldigade av alltför många alternativ.
- Se till att ditt studieprogram erbjuder den tillgång till undervisningsmaterialet som fordras. Kan du inte erbjuda detta, bör du tänka dig ett samarbete med en organisation som kan det, t ex ett bibliotek, ett språkresurscenter eller ett förlag.
- Ge tips om vilka undervisningsmaterial som finns att tillgå och förslag om hur de bäst kan utnyttjas.

Inledning

Undervisningsmaterialet utgör en självklar huvudkomponent i alla kurser för språkutbildning. Sedan du har sett över din målgrupp och dess behov måste du identifiera lämpligt material, som du antingen tar fram själv eller väljer ut från ett utbud av publicerat material. Vilket du än väljer, är det alltid bra att ge de studerande ett studiepaket. Det hjälper dem med vägledning för studierna, förser dem med övningar på rätt nivå eller fungerar som ett dokumentationsverktyg.



Vad innebär begreppet studiepaket?

Här nedan visas på några olika typer av studiepaket som kan erbjudas de studerande, liksom en kortfattad beskrivning och en förklaring till hur de skall användas i kurser för *Open Learning*:

Språkutbildningsmaterial: här ingår allt material som antingen är avsett enbart för språkutbildning (t ex textböcker, interaktiva datorövningar, ljudband) eller autentiskt material som kan användas för språkutbildning (t ex tidningar, webbsidor, tv-program, sånger, m m). Det senare kan behöva anpassas för undervisningen genom tillägg av aktiviteter, glosor eller översättningar.

Studiehandböcker ger vanligtvis tips och råd till de studerande om hur de skall förbättra sina språkkunskaper. Det kan vara tips om strategier för språkinläring och aktiviteter som hjälper de studerande till mera aktivt tänkande. Här kan också finnas mallar för hur man planerar sin inläring, bedömer sin förmåga och dokumenterar sina framsteg (se *Verktyg för dokumentation* nedan).

Resurshandböcker kan också ingå i något av paketen ovan och syftet med dessa är att ge information om vilka typer av material som finns att tillgå och tips om hur de studerande kan använda sådant material. De kan även innehålla förslag på aktiviteter som de studerande kan använda sig av för att få ut så mycket som möjligt av en viss sorts material.

Internt kursmaterial tas vanligtvis fram för en viss organisation, ett visst företag, eller en viss grupp, t ex universitetsstuderande. De utgör oftast en del av en sluten kurs och kan ges ut i elektronisk eller tryckt form.

Kurser som finns utgivna i tryckt form kan vara tänkta för både självstudier och för användning i klassrummet eller finnas att tillgå på ett bibliotek eller språkresurscenter. De ger studerande en studieväg och studieaktiviteter och de finns för en mängd olika nivåer. De är vanligtvis följdriktiga i sin uppbyggnad och kan användas som en kärnkursbok eller erbjudas som stödmaterial (för grammatikövningar, repetition, grammatikhjälp).

Verktyg för dokumentation hjälper de studerande att bedöma sina framsteg och ger studiehandledarna en möjlighet att följa upp inläringen och de språkliga framstegen. Ett exempel på ett sådant verktyg är European Language Portfolio (se *Uppföljning*).

Här följer några frågor som du bör diskutera med den personal som är engagerad i utvecklingen av innehållet i ditt studieprogram.

? Kommer det att behövas ett studiepaket?

När du arbetar med icke-traditionella eller ovana språkstudier, i synnerhet i samband med *Open Learning*, som bygger på självständighet och självstudier, kommer stödet från ett studiepaket sannolikt att vara av avgörande betydelse. Studiepaket är viktiga motivationsfaktorer, som ger den studerande något konkret att ta med sig och de hjälper dem att utveckla en förmåga att organisera och planera. Vilket paket du skall välja beror på vilken typ av studieprogram som har utvecklats, vilka dess målsättningar och syften är samt vilka behov de studerande har. Det finns en sådan mängd material tillgängligt för språkundervisning, att de studerande lätt kan bli överväldigade av valmöjligheterna. Mot denna bakgrund kan ett studiepaket eller en kursbok utgöra en trygg och överskådlig plattform, som de kan ha som bas och därifrån utforska det större utbudet av material i takt med att deras självförtroende och kunskap utvecklas. Olika exempel på studiepaket kan du hitta på OdLL-projektets hemsida: www.opendoor2languages.net

? Skall studiepaketen produceras internt eller skall redan tryckt material användas?

Även om det finns ett stort utbud av tillgängligt material för språkinläring, kanske materialet inte passar dina studerande. Det kanske inte är lämpligt för självstudier eller också är det för svårt för att använda utan hjälp (autentiskt material). En lärare kan välja att anpassa material eller välja från en mängd redan tryckt material eller till och med ta fram sitt eget material. Det kan emellertid vara värdefullt att ge de studerande en traditionell kursbok eller en tryckt textbok, eftersom de studerande ofta upplever det som svårt att anpassa sig till icke-traditionella metoder. Ett delvis traditionellt tillvägagångssätt skulle därför kunna underlätta för dem.

? Vilken typ av material skall användas och hur skall det väljas ut?

Utbudet av olika material för språkinläring, som för närvarande finns tillgängligt (i synnerhet när det gäller språk som engelska, franska, spanska och tyska), är mycket omfattande och täcker en mängd olika media. När de studerande arbetar till stor del på egen hand råder speciella förhållanden:

Tillgång - var och när kan de studerande få tillgång till materialet? Måste de använda det i ett språkresurscenter eller kan de ta med det hem? Finns det på Internet eller i tryckt upplaga?

Kvantitet - hur skall man hjälpa de studerande att välja rätt material i det stora utbud som finns på olika nivåer? För närvarande kan vi se något av en övergång mot digitalt material (cd-rom, dvd, Internet) för språkundervisning. Fortfarande finns det emellertid gott om utrymme för att använda de gamla teknikerna (böcker, ljudband, video), eftersom de är billiga, lätta att använda och mindre beroende av dyr hårdvara.

Inlärningsaktiviteter - ingår inlärningsaktiviteter (t ex kursböcker) i materialet eller behöver de studerande vägledning i hur materialet skall användas (t ex autentiskt material såsom filmer, tidningar, m m)? Vägledning kan ges antingen genom att skriva ned inlärningsaktiviteter som handlar om ett visst autentiskt material eller genom att ge tips och råd om hur olika typer av sådant material skall användas, t ex tekniker för att lära sig från nyheterna.

? Skall de studerande själva få välja material?

Det är bra att uppmuntra de studerande att välja sitt eget material och dela med sig av sina favoriter till sina klasskamrater. De kommer ofta att upptäcka material som inte lärarna kände till eller också föredrar de en viss typ av material som är anpassat för självstudier. Av de ovan nämnda skälen bör de studerande emellertid alltid ha tillgång till handledning (från en lärare eller tryckta anvisningar).

? Hur påverkar upphovsrätten användandet av autentiskt material i ett studiepaket?

Kopiering av tryckt material för studiepaket skall utföras i enlighet med nationella upphovsmannarättslagar. På allt som kopieras skall källan vara angiven och ingenting får kopieras i kommersiellt syfte utan tillstånd från originalförfattaren.

? Behöver ytterligare material köpas in?

Om ditt studieprogram gör det möjligt att fritt välja språk, använder ett visst tekniskt hjälpmedel (t ex datorn) eller om den fokuserar på en viss typ av material (t ex filmer), kan det bli nödvändigt med inköp av ytterligare material. Detta måste beräknas i planeringsfasen och en inventarielista över ert och era samarbetspartners material hjälper dig att fastställa hur öppet och flexibelt ditt program kan vara. Om du vill använda en tryckt kursbok kanske du måste inkludera kostnaden för denna i priset för studieprogrammet.

Fallstudier 9

Utbildning för självständiga språkstuderande

Ta upp din språkinläring på nytt var en utbildning för vuxna studerande i Storbritannien, som ville fräscha upp sina språkkunskaper och läsa på ett mer informellt, självständigt och flexibelt sätt. Syftet var att hjälpa studerande att identifiera och fastställa målsättningar för sin språkinläring och att utveckla en större bredd av metoder för språkinläringen. Studieprogrammet gav också råd och tips om hur de studerande skulle få ut så mycket som möjligt av det tillgängliga undervisningsmaterialet.

Studieprogrammet innehöll sex fysiska träffar på centralbiblioteket i Southampton och sex studiegruppsmöten med en person som hade det aktuella språket som modersmål. På den första lektionen uppmanades de studerande att se tillbaka på sina tidigare erfarenheter från språkinläring och skriva sin språkliga biografi. Under senare lektioner använde sig de studerande av en förenklad version av Common European Framework för att bedöma sig själva och de fick titta på Dialangsystemet för bedömning på Internet. De diskuterade också varför de vill lära sig ett språk och de granskade sina individuella inlärningsstilar. Dessutom presenterades också en mängd olika undervisningsmaterial för de studerande på biblioteket och på Internet. De fick även språkövningar och de uppmanades att fundera på vilka strategier de skulle använda sig av för att utföra uppgifterna. De studerande fick sedan fortsätta att studera på egen hand och med hjälp av studiegrupperna, handledda av en person som hade det aktuella språket som modersmål och som hjälpte dem att få muntlig träning (något som är svårt att utveckla på egen hand) samt att bibehålla motivationen.

Stödmaterialet bestod av en studerandehandledning och en hemsida.

Den här metoden med utbildning av studerande, som kombinerade studiegrupper med personer som hade det aktuella språket som modersmål, visade sig vara populär bland de studerande:

“Jag insåg just hur mycket [material] det finns **som man kan ha hjälp av**”

“Det ger dig självförtroende, så att **du kan motivera dig själv**”

“Jag har helt klart insett att **jag lär mig mest genom att lyssna**”

Studiehäftet, som finns att ladda ned från Internet och hemsidan (www.opendoor2languages.net/reactivate), gör det ganska lätt att reproducera kursen, som kan genomföras av studerande (på egen hand) eller som kan ges av en lärare. Den största utmaningen med kursen för de studerande själva är emellertid att skapa studiegrupper med en person som har det aktuella språket som modersmål.

5. Sammanfattning av de viktigaste tipsen och råden

Varför utveckla ett studieprogram för Open Learning?	Uppfinn inte hjulet på nytt - använd och anpassa befintliga studieprogram, checklistor för planering, kommentar- och utvärderingsformulär; mm.
	Bygg in system för bedömning av de studerande, uppföljning och återkoppling
	Se över frågor som rör kostnader och långsiktig användbarhet
	Var medveten om att oförutsedda problem kommer att uppstå och kom ihåg att ditt studieprogram är fokuserat på de studerande
Att bedöma den studerandes behov och målsättningar	Ju förr du tar reda på vad de studerande vill ha, desto bättre
	Använd dig i första hand av skriftliga frågeformulär när du samlar in synpunkter
	Gör frågeformuläret så användarvänligt som möjligt för den studerande genom att mest använda ja- och nejfrågor men ge även den studerande en chans att lägga till ytterligare information i minst en öppen fråga
	Se till att vara flexibel och kunna anpassa dig till den studerandes behov
Att välja modell	Ta fram ett studieprogram som kombinerar tre huvudelement: utbildning av de studerande, tillgång till undervisningsmaterial och tillgång till ett stödnätverk av klasskamrater, lärare eller personer som har det aktuella språket som modersmål
	Ha koll på det befintliga lokala utbudet när det gäller språkutbildning
Finansiering	Låt de studerande betala en avgift ("gratis" uppfattas inte alltid som "bra")
	Samarbeta med andra organisationer för att fördela kostnaderna
Reklam och rekrytering	Ha gott om tid avsatt för att rekrytera deltagare
	Förlita dig inte enbart på broschyrer och affischer
	Annonsera i den lokala dagspressen om det är möjligt. En snäv budget behöver inte vara en begränsning, eftersom vissa tidningar låter dig annonsera kostnadsfritt.
	Se till att reklamen är tydlig om vad som erbjuds, vilka kunskaper som är avsedda att förvärfvas och vem som är behörig att delta
Att göra en tidplan	Se till de studerandes profiler (ålder; anställningsförhållande, geografisk situation, mm) när du gör en tidplan för dina aktiviteter
	Genomför inte ditt studieprogram under sommaresemestern
Att välja lokal	Fastställ vilken typ av lokaler som din modell behöver. Försök att genomföra studieprogrammet med utnyttjande av egna lokaler om det går; sök efter alternativa lösningar i annat fall.
	Var beredd på att få betala en avgift för att använda externa lokaler och boka långt i förväg
	Försök att ge de studerande tillgång till ett resurscenter men tänk på att de kan föredra eller ha behov av att arbeta hemma
Personal	Kontrollera att du kan anställa all erforderlig personal innan du påbörjar genomförandet
	Använd personal med olika kompetens
	Försök att använda dig av språkstuderande och personer med de aktuella språken som modersmål, där detta är lämpligt
Samarbete med andra	Hitta samarbetspartners med färdigheter, sakkunskaper och lokaler som kompletterar dina egna och erbjud dem något i gengäld
	Ha inte för många samarbetspartners
	Upprätta en förbindelse med en viss person hellre än med en hel organisation och ha regelbunden kontakt
	Ha tydliga målsättningar och ett detaljerat schema för att undvika missförstånd

Elevstöd	<p>Tänk på de olika roller som en lärare kan ha, t ex handledare, rådgivare eller resursperson</p> <p>Börja med att göra en analys av de studerandes behov</p> <p>Kom ihåg vad de studerande vill och kan göra</p> <p>Håll kontakten med de studerande</p>
Motivation	<p>Var tydlig med vad ditt studieprogram har att ge</p> <p>Ge de studerande stöd (via Internet eller vid fysiska sammankomster), i synnerhet i början</p> <p>Sporra de studerande, t ex genom att ta en avgift som de får tillbaka vid kursens slut eller locka med ett diplom</p>
Bedömning	<p>Låt inte bedömningen bli ett självändamål (ta hänsyn till vad de studerande behöver eller vill ha)</p> <p>Utveckla bedömningen så, att den passar det studieprogram som erbjuds</p> <p>Ha tydliga resultat för inläringen (kursanordnar- eller studerandespecifika) som ett rättesnöre för din bedömning</p>
Uppföljning	<p>Integrera system för att dokumentera inläring och närvaro</p> <p>Se till att upprätthålla kommunikationen med de studerande, särskilt när de arbetar självständigt</p> <p>Dokumentera studerandeprofilerna och saml in synpunkter på studieprogrammet</p>
Utvärdering	<p>Använd uppgifter från bedömningen och uppföljningen av de studerande för att utvärdera ditt studieprogram</p> <p>Använd utvärderingen för att se över och förbättra ditt studieprogram</p>
Reproducerbarhet och hållbarhet	<p>Se ditt studieprogram som en mall för andra aktiviteter</p> <p>Tänk på återanvändbarheten när du planerar och utvecklar undervisningsmaterial till ditt studieprogram</p> <p>Se till att samarbetet med dina partners håller i ett långsiktigt perspektiv</p>
Tekniska hjälpmedel	<p>Anpassa tekniken till modellen och inte tvärtom</p> <p>Se över de studerandes tekniska kunskaper vid kursens början</p> <p>Glöm inte att "gamla" teknik (t ex video, telefon) kan vara minst lika användbar som den "nya" (t ex Internet)</p> <p>Försäkra dig om att det finns tillräcklig tillgång till de tekniska hjälpmedel som du har valt</p> <p>Ha en reservplan, om du får problem med de tekniska hjälpmedlen (detta kan verka mycket motivationssänkande på de studerande)</p>
Studiepaket och tryckt material	<p>Se till att ditt studieprogram ger möjlighet att utforska en stor mängd olika språkundervisningsmaterial men tänk på att de studerande kan bli överväldigade av en alltför stor valmöjlighet</p> <p>Försäkra dig om att ditt studieprogram ger tillräcklig tillgång till undervisningsmaterial. Om du inte har denna tillgång, kan du överväga att upprätta ett partnersamarbete med en organisation som har det, t ex ett bibliotek, ett språkresurscenter eller ett förlag.</p> <p>Informera om vilket undervisningsmaterial som finns att tillgå samt ge förslag på hur det kan användas för att få ut så mycket som möjligt av det</p>



Bilaga I: Olika typer av självständig språkinläring

Beskrivning av inlärningsformen	Plats eller lokal	Material	Professionellt stöd	Typ av studerande
1. Autodidaktik Ej styrd Inget stöd Ensamarbete	Inte beroende av en undervisningsmiljö Avstånd irrelevant	Egna resurser (t ex skapar eget material från tidningar eller TV)	Inget, egna resurser (men använder människor för att öva med)	Existerar förmodligen inte bland andra än flerspråkiga personer
2. Självstudier Sällan något stöd Vanligtvis ensamarbete Oberoende	Inlärningsplats spelar ingen roll (hemma, på tåget, på bussen, på joggingturen)	Lär-dig-själv-paket UR-program Ordlistor Grammatik-böcker	Inget eller sporadiskt Arbetar ensam	Hoppas att kunskap finns i en bok och att den sedan kan tillämpas på världen utanför. Eleven är isolerad. Ser på inläring som ett slutet paket. Har problem med att utveckla förmågan att tala språket
3. Open learning Kan delvis vara styrd och understödd	Beroende av en lokal som ger fri tillgång till material, tips och råd	Väljer eklektiskt från ett stort materialutbud, helst fri tillgång	Tar gärna emot råd från bibliotekarier; rådgivare och lärare men inte systematiskt	Tycker om att umgås och prata med andra. Tycker att den mänskliga omgivningen är lika värdefull som dess fysiska innehåll. Viss planering förekommer
4. Självständig inläring med stöd Finns alltid stöd Kan användas på distans	Förlitar sig (inledningsvis och ibland under hela kursen) på institutionernas material och i synnerhet på personerna	Lär-dig-själv-paket UR-program Textböcker Ordlistor Grammatik-böcker Paket för självstudier	Använder systematiskt: Lärare Studiegrupper Tandem-inlärnings-partners Lektioner Möten	Accepterar att andra kan ha lösningen på deras problem men vill helst arbeta självständigt

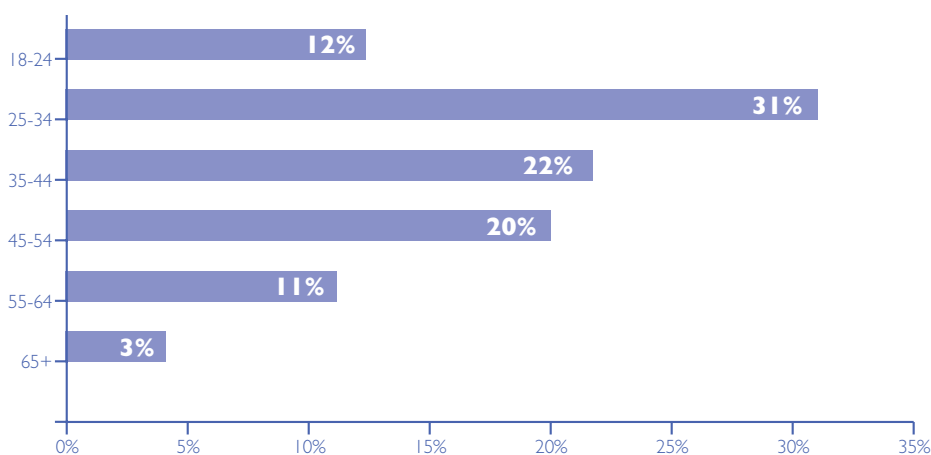
David Bickerton (Utvärderare OdLL-projektet, 2003)

Bilaga 2: Profiler för de studerande som deltog i projektet *Opening the Door to Language Learning* 2002 - 2005

Den här bilagan ger en generell profil för de studerande som deltog i projektet *Opening the Door to Language Learning* i de sju länderna (Belgien, Irland, Litauen, Spanien, Storbritannien, Sverige och Ungern). Dessa uppgifter är sammanställda från information som deltagarna lämnade under OdLL-projektets andra fas.

Åldersgrupper

Det här diagrammet sammanfattar uppgifter från alla de länder som deltog. Allt som allt gjorde 156 deltagare testerna i fas två. Åldersgruppen 25 - 34 var den mest representerade (49 deltagare). Den minsta gruppen (5) var personer över 65. Ett stort antal elever återfanns mellan 35 och 54 år: 67 elever nästan jämnt fördelade mellan de två kategorierna.

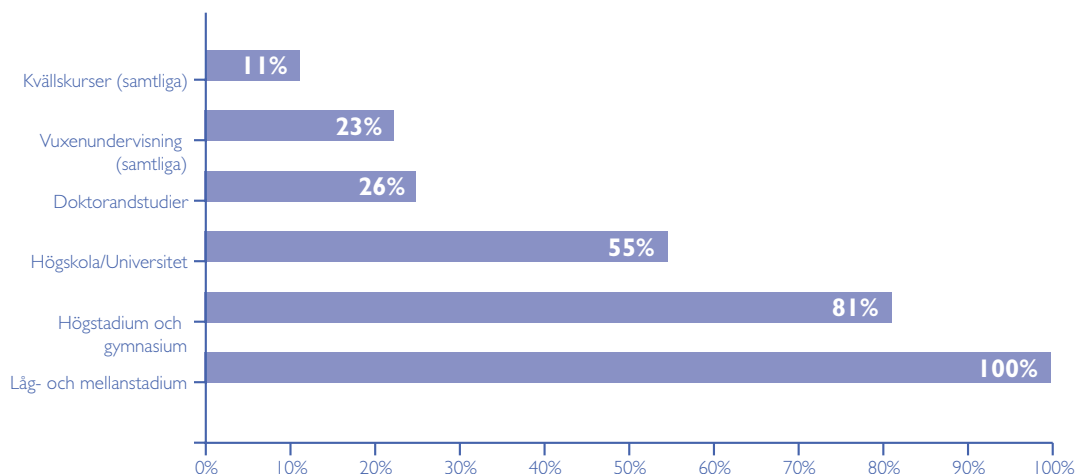


Kön

105 deltagare var kvinnor (67%) och 51 var män (33%).

Utbildningsbakgrund

Nästan alla deltagare (126) uppgav att de hade gått motsvarande högstadiet eller gymnasiet. Ett stort antal (86) hade universitets- eller högskolestudier bakom sig. En fjärdedel av gruppen hade erfarenhet av forskarstudier och vuxenundervisning (40 respektive 36 personer). En liten grupp hade tidigare deltagit i kvällskurser.



Mål för språkinlärningen

I fas två frågade OdLL projektpartners sina deltagare vilka mål de hade med sina språkstudier. Dessa mål och den procentandel studerande som uppgav dem finns i upptagna i tabellen här nedan. I studerandeprofilformuläret (se *Kopieringsbart material: Formulär för studerandeprofil*) blev de studerande även anmodade att kryssa i rutor vid de mål som var aktuella för dem. De studerande fick också möjlighet att lägga till egna mål - de markeras med parenteser i tabellen.

Därefter klassificerade vi dessa mål och delade in dem i fyra kategorier: icke-specifika mål (IS), färdigheter (FÄ), funktionella mål (FU) och sociala mål (SO). Detta ser du i den tredje kolumnen.

Jag vill kunna läsa böcker och tidningar på det här språket	44,9 %	FÄ
Jag vill kunna använda språket när jag är på semester	42,3 %	FU
Jag har läst språket tidigare och vill fräscha upp mina kunskaper	41,7 %	IS
Jag vill kunna titta på TV och lyssna på radio på det här språket	37,8 %	FÄ
Jag vill kunna använda det här språket i brev eller e-postmeddelanden	36,8 %	FÄ/SO
Jag tycker helt enkelt om att studera språk	35,9 %	IS
För att använda inom mitt yrke	35,3 %	FU
Jag tycker om landet där detta språk talas	34,6 %	IS
För att träffa andra människor och umgås	30,8 %	SO
Jag är intresserad av att utveckla mer självständighet i min inläring	26,9 %	FÄ
Jag vill bo eller arbeta där detta språk talas	16,0 %	FU
Jag försöker använda min fritid på ett bra sätt	15,4 %	IS
Jag har släktingar i eller från det land där detta språk talas	5,1 %	FU/SO
(Jag vill hjälpa mina barn med läxorna)	5,1 %	FU
Min arbetsgivare har föreslagit att jag skall förbättra mina språkkunskaper	1,3 %	FU
Jag har ett sommarboende i det land där detta språk talas	1,3 %	FU
(Flamenco är min passion och jag vill förstå texten)	0,6 %	FÄ
(Jag bara älskar språket)	0,6 %	IS
(Jag vill lära mig lite nya strategier för språkinläring)	0,6 %	IS
(Jag vill läsa keltisk historia och mytologi)	0,6 %	FU
(Jag vill få tips om att föreläsa på engelska)	0,6 %	IS
(Mitt uttal är dåligt och jag vill förbättra det)	0,6 %	FÄ

OdLL-deltagarnas svar på ”kryssfrågorna”

Generellt sett - och i varje enskilt OdLL-projektland - var ”Jag vill kunna läsa böcker och tidningar på språket” det populäraste svaret. Det är tydligt att förmågan att läsa på målspråket är högt prioriterad tvärs över kontinenten. Andra färdighetsinriktade svar (t ex ”Jag vill kunna använda det här språket i brev eller e-postmeddelanden” och ”Jag vill kunna titta på TV och lyssna på radio på det här språket”, som handlade om att skriva respektive att lyssna) var också populära.

Studerande i förutbestämde grupper har ofta samma målsättningar. I Litauen kryssade till exempel alla tjugo studerande i fas två i samma svarsruta. Och med tanke på att det litauiska studieprogrammet erbjuder utbildning på arbetstid, är det föga överraskande att svaret som de alla valt var ”För att använda inom mitt yrke”. Sammanlagt var detta svar det sjunde mest populära.

Med tanke på inriktningen mot självständig inläring genom hela OdLL-projektet är det anmärkningsvärt att det bara var i Ungern, där hörselskadade elever var målgruppen, som ”Jag är intresserad av att utveckla mer självständighet i min inläring” var det mest populära alternativet. Kanske kan de extra utmaningar, som hörselskadade elever ställs inför, förklara deras intresse för självständigheten.

Exempel på svar som OdLL-deltagarna gav på öppna frågor

I Limerick på Irland uppgav inte mindre än åtta av tolv studerande i fas två resor till Frankrike som en anledning att lära sig franska. I Maynooth på Irland angav de studerande "kultur", "nationell identitet", "självförbättring" och "personlig utveckling" som anledningar till att lära sig irländska.

De svar som fas ett-studerande från Storbritannien gav visade på följande målsättningar:

- Bosättning utomlands. Ett antal studerande hade köpt eller övervägde att köpa egendom i målspråkslandet.
- Att utveckla "vardagsspråket" för att kunna kommunicera på semestern
- Utveckla affärsspråket för att förbättra yrkeslivet och chansen till arbetstillfällen
- Hjälpa barnen med hemläxor
- Lära sig mer om kulturen i målspråkslandet
- För skojs skull eller för utmaningen att lära sig ett nytt språk
- Förbättra grammatikkunskaperna och ordförrådet
- Utveckla förmågan att lyssna, läsa, tala eller skriva
- Lära sig med hjälp av Internet eller med audiovisuella hjälpmedel snarare än genom att studera böcker
- Hitta ett effektivt sätt att hålla liv i ett språk som man lärt sig på en vuxenutbildningskurs

Som en skarp kontrast till en sådan mångfald av anledningar, intresserade sig fas två-studerande i Litauen enbart för yrkesmässig självutveckling. De angav att de ville bli bättre på att "göra flytande akademiska framställningar" och att förbättra "färdigheterna när det gäller vetenskaplig kommunikation" och hänvisade till "en föreläsnings struktur" i sina öppna motiveringar. Som redan nämnts fanns det klara skäl till att det såg ut på det här viset.

Kulturella orsaker uppgavs i Belgien, där tango, flamenco och sångtexter nämndes. En studerande ville "kunna uttrycka mina åsikter för spanska poeter eller författare om de någon gång kommer till Antwerpen".

Spanska engelskstuderande var ivriga att kunna hjälpa sina barn med läxorna och i Sverige ville en studerande med lite påtvingad ledig tid (i fängelse) "lära sig någonting nyttigt".



Bilaga 3: Tekniker för språkinläring

Typ	Beskrivning	Vilka fördelar ger den?	Modeller	Exempel
AV-teknik	Inbegriper TV, DVD, VCR, CD och CD-spelare, multimediautrustning, digital fotografering, bandspelare, videokameror, overheadprojektorer	Gör undervisningen mera spännande och autentisk. Kan bidra till att de studerande utvecklar sin hörförståelse (audio, video, film) och förbättrar sin produktionsförmåga (skapar material med hjälp av kamerautrustning). Dessutom ger det lärare möjlighet att organisera aktiviteter, som inte alltid rymms inom lektionstid (t ex filmvisningar; kulturella evenemang).	Öppen tillgång Mobil utställning Studie- eller konversationsgrupp	Modeller för Open Learning 2, 4, 5 Fallstudie 5: Skapa sociala förutsättningar för språkstudier Fallstudie 6: Använda drama för att motivera de studerande
Diskussionsgrupper (synkron konversation)	Denna Internetfunktion gör det möjligt för två eller flera personer att kommunicera med hjälp av korta skriftliga meddelanden	Passar bäst för informell inläring mellan kompisar men kan utgöra ett bra alternativ till personliga rådgivningsmöten mellan studerande och lärare. Skulle kunna utnyttjas av tandemstuderande för realtidskonversation (se även <i>Diskussionslistor och E-post</i>). Viss programvara för diskussioner medger filöverföring och gör det således möjligt att delta i undervisningsaktiviteter på distans.	Öppen tillgång Studie- eller konversationsgrupp	Modell för Open Learning 4: Öppen tillgång
Datorprogramvara	CD-ROM, programvara för datorstödd språkinläring (CALL), verktyg för språkbehandling, t ex konkordansenheter; översättningsprogramvara	Ger multimediaundervisningsmaterial, som kan vara mera dynamiskt än tryckt kursmaterial. Kan göras tillgängligt på fastställd plats, t ex resurscenter eller bibliotek. P g a detta ofta bundet till en viss dator eller server och kan av copyrightskäl inte alltid skickas till studerande på distans.	Öppen tillgång Mobil utställning Prova-på-dagar	Modell för Open Learning 4: Öppen tillgång Fallstudie 2: Mobil språkutställning
Diskussionslistor (huvudsakligen asynkron)	Webbaserat forum där deltagare kan skriva och läsa meddelanden	Lämpligt för språkrådgivning. Skulle också kunna utnyttjas av studiegrupper; varvid de studerande kan vara informellt interaktiva eller diskutera något ämne som de, handledaren eller läraren har valt. Till skillnad från e-post kan alla i gruppen se meddelandena, som ligger kvar på webbsidan.	Distansundervisning (via en virtuell undervisningsmiljö eller Internet) Virtuell språkrådgivning	Modeller för Open Learning 1, 6 Fallstudie 4: Språkrådgivning för föräldrar
E-post (huvudsakligen asynkron)	Inklusive såväl kostnadsfri webbaserad som lokalt administrerad e-post	Ett utomordentligt och enkelt sätt att kommunicera med och mellan studerande. Kan användas för att skapa studiegrupper (som ovan) och för tandem-inläring via e-post (konversationsutbyte). Material kan skickas till eller bytas av studerande. Även mycket användbart för språklig rådgivning.	Distansundervisning Studie- eller konversationsgrupp	Modeller för Open Learning 1, 2 Fallstudie 1: Stöd till språkstuderande med speciella behov
Internet	Kan innefatta användning av en extern webbsida eller en sida som har tagits fram för en viss organisation eller studieprogram. Portaler och liknande ger också möjlighet att ställa samman länkar till källor för kulturellt eller undervisningsmaterial.	För utformning och tillhandahållande av online-kurser; material och övningar, som är tillgängliga överallt. Också ett bra sätt att hänvisa till ytterligare material, från tredje man och autentiskt. I samband med användning av ett intranät eller webbsida, som administreras av värdorganisationen, går det att begränsa åtkomsten till studerande inskrivna i en viss studieprogram.	Distansundervisning Egenutbildning Öppen tillgång	Modeller för Open Learning 1, 3, 4 Fallstudie 9: Utbildning för självständiga språkstuderande
Telefon	Innefattar markbaserad och mobil telefoni samt SMS-textmeddelanden	Etablera kontakt mellan studerande och lärare, rådgivare etc, i synnerhet när de befinner sig på olika eller vitt skilda platser. Kan utnyttjas för rådgivning som ett alternativ till fysiska träffar. Även för tal- och hörövningar.	Språkrådgivning Studie- eller konversationsgrupp	Modeller för Open Learning 2, 6 Fallstudie 8: Virtuell konversation
Videokonferenser	Utrustningen används för att skapa videoförbindelse mellan två eller flera organisationer (Ethernet-anslutningar eller webblänk)	Etablerande av personlig kontakt mellan studerande och lärare inom och mellan länder. Deltagare kan se varandra, vilket bidrar till att skapa en enhet av de studerande och gör samspelet mera autentiskt. De tekniska problemen kan emellertid vara frustrerande.	Språkrådgivning Studie- eller konversationsgrupp	Modeller för Open Learning 2, 6 Fallstudie 8: Virtuell konversation
Virtuell inlärningsmiljö	Webbaserat system för att skapa och distribuera undervisningsmaterial. Erbjuder ofta också möjligheter att söka studerande och diskussionsfora.	Gör det möjligt för handledare att skapa och tillhandahålla strukturerade online-kurser eller att ge stöd i en sluten miljö (enbart för studerande). Det går att söka användare, inrätta diskussionsgrupper samt skicka ut veckouppgifter.	Distans och e-undervisning	Modell för Open Learning 1: Distansundervisning

Kopieringsmaterial

Checklista för utformning av en modell för *Open Learning*

Denna checklista har använts för utformningen av de tester avseende Open Learning som finns angivna i modelltabellen (se tabell 1: *Modeller för Open Learning*). En version av checklistan med utrymme för att skriva in de aktiviteter du själv har planerat finns att ladda ned från OdLL-projektets webbsida: www.opendoor2languages.net.

Ställ dig frågan	Se avsnitt	Åtgärder	Datum (start, slut)	Berörda personer	Tidsåtgång	Kostnader
<p>Planering och praktiska frågor</p> <p>Varför ta fram ett studieprogram för Open Learning? Varför gör jag detta?</p> <p>Bedömning av de studerandes behov och målsättningar Vad vill eller behöver de studerande?</p> <p>Välja en modell Vad skall jag erbjuda?</p> <p>Finansiering Hur skall jag finansiera det hela?</p> <p>Publicitet och rekrytering Hur skall jag rekrytera studerande?</p> <p>Språk Vilket/vilka språk skall jag erbjuda?</p> <p>Upprätta en tidplan Hur skall jag lägga upp utbildningen?</p> <p>Välja en lokal Var skall jag genomföra den?</p> <p>Personal Vilken personal behöver jag?</p> <p>Samarbete med andra Vilka skall jag arbeta med?</p>	<p>2.1</p> <p>2.2</p> <p>2.3</p> <p>2.4</p> <p>2.5</p> <p>2.6</p> <p>2.7</p> <p>2.8</p> <p>2.9</p> <p>2.10</p>					
<p>Pedagogiska frågor</p> <p>Stöd till de studerande Vilket stöd skall jag ge till de studerande?</p> <p>Motivation Hur skall jag motivera de studerande?</p> <p>Bedömning Hur skall jag bedöma de studerande?</p> <p>Uppföljning Hur skall jag följa upp de studerande?</p> <p>Utvärdering Hur skall jag utvärdera modellen?</p> <p>Reproducerbarhet och hållbarhet Hur skall jag reproducera eller vidmakthålla modellen?</p>	<p>3.1</p> <p>3.2</p> <p>3.3</p> <p>3.4</p> <p>3.5</p> <p>3.6</p>					
<p>Undervisningsmaterial</p> <p>Teknik Vilken teknik skall jag använda?</p> <p>Studiepaket och tryckt material Vilket undervisningsmaterial skall jag använda eller ta fram?</p>	<p>4.1</p> <p>4.2</p>					

Formulär för studerandeprofil

De uppgifter du lämnar i detta formulär är bara för internt bruk och kommer inte att delges någon tredje part. Formuläret kommer att hjälpa oss att avgöra om studieprogrammet passar dig och det hjälper oss också att utveckla studieprogrammet så att den motsvarar dina behov.

Kontaktinformation

Namn:

Address:

.....

Postnummer:

Postor:

Telefonnummer dagtid:

Mobiltelefon:

E-post:

Om dig själv

Vilken åldersgrupp tillhör du?

18-24

25-34

35-44

45-54

55-64

65+

Är du man? kvinna?

Vad har du för sysselsättning för närvarande? (var vänlig ange):
(Detta inkluderar t ex hemmafru, studerande, anhängigvårdare, pensionär etc)

Om du inte arbetar just nu, vad arbetade du med tidigare?

Utbildningsbakgrund - behöver inte vara språk (kryssa i alla rutor som stämmer in på dig):

Högstadium, gymnasium eller vuxenundervisning

Universitets- eller högskolestudier

Doktorandstudier

Din språkutbildningsbakgrund

Vilka erfarenheter har du av språkinläring? (ta med eventuella examina som du har):

.....

.....

.....

Vilket är ditt modersmål eller förstaspråk?

Vilket språk skulle du vilja lära dig eller bli bättre på?

Får du i dagsläget någon formell undervisning i detta språk? Ja Nej

Vilka andra språk kan du? Nedan finns en förenklad version av den gemensamma europeiska ramen för språk. Försök att inom denna ram hitta rätt beskrivning för dina kunskaper i alla språk, där du överhuvud taget besitter kunskaper (förutom ditt modersmål eller förstaspråk).

Beskrivning	Språk
Jag är i ett mycket tidigt skede av att lära mig detta språk. Jag kan förstå och sätta ihop några enkla korta meningar som har med min personliga situation att göra. Jag känner igen några få ord.	
Jag håller på att utveckla förmågan att ge grundläggande information om mig själv, min familj och mitt arbete och jag klarar av enkla handlingar; t ex att köpa tågbiljetter.	
Jag börjar kunna förstå innebörden av längre stycken av det skrivna eller talade språket, t ex menyer, tidtabeller, affischer. I konversationer kan jag forma mina egna meningar om välbekanta ämnen (mig själv, min familj, mm) och ge några grundläggande åsikter eller beskrivningar.	
Jag håller på att nå en nivå i min språkinläring där jag kan följa med i mer komplicerat tal, t ex argumentation, och jag kan hantera språk som handlar om såväl aktuella som personliga ämnen.	
Nu anser jag att jag är en mycket kompetent användare av detta språk. Jag klarar de flesta situationer utan problem och uttrycker mig flytande i både sociala och yrkesmässiga sammanhang.	
Jag skulle säga att jag i stort sett behärskar detta språk som ett modersmål. Jag kan följa med i snabbt och oredigerat tal, jag kan tala och skriva på ett mycket strukturerat sätt och jag kan argumentera logiskt och övertygande om vilket ämne som helst.	

Varför vill du läsa ett språk? (Du får kryssa i mer än en ruta)

- Jag tycker helt enkelt om att läsa språk
- Jag har läst språket tidigare och jag vill fräscha upp mina kunskaper
- Jag är intresserad av att utveckla mer självständighet i min inläring
- Min arbetsgivare har föreslagit att jag skall förbättra mina språkkunskaper
- Jag tycker om landet där språket talas
- För att kunna träffa folk och umgås
- Jag har släktingar i eller från det land där detta språk talas
- Jag vill kunna använda detta språk när jag är på semester
- Jag vill kunna läsa böcker, tidningar och tidskrifter på detta språk
- Jag vill kunna använda detta språk i brev eller e-post
- Jag vill kunna titta på tv och lyssna på radio på detta språk
- Jag vill bo eller arbeta där detta språk talas
- Jag vill ha något nyttigt att göra på min fritid
- Jag har ett sommarhus i det land där detta språk talas
- Av arbetsrelaterade anledningar
- Övrigt, var vänlig ange:

Varför vill du medverka i den här utbildningen?

.....

.....

Har du några datakunskaper? Var vänlig förtydliga här nedan

.....

.....

Jag har tillgång till en persondator: Ja Nej
 Jag har tillgång till en Internetanslutning: Ja Nej

Bestäm din målsättning för språkinläringen

Fundera över:

Tänk på vad du faktiskt kan uppnå under den tid som du har avsatt för din inläring. Om du har en långsiktig målsättning som det kommer att krävas en hel del tid och mycket arbete för att uppnå, bör du försöka att bestämma mindre delmål längs vägen.

Ta hänsyn till:

a) Vilka är de långsiktiga målen för din språkinläring? Vad är det du vill göra med ditt/dina valda språk (t ex skriva e-post, resa, prata i telefon, läsa böcker)?

Jag vill kunna

.....

.....

.....

.....

.....

b) Vilka är dina kortsiktiga mål?

Mina kortsiktiga mål är

.....

.....

.....

.....

.....

c) Hur mycket tid tänker du avsätta (t ex varje dag, varje vecka) för att nå dina mål?

.....

.....

.....

.....

.....

Planera:

Ta rutsystemet här nedan till hjälp för att planera din inläring. Kom ihåg att du kan ha så många eller så få mål som du vill.

Nr	Mål Vad vill du uppnå?	Studieprogram Hur skall du uppnå det?	Tidsram När vill du uppnå det?
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

Formulär för den studerandes självbedömning

Språk som studeras:

Ta det här formuläret till hjälp för att fundera över vilka framsteg du gör i din inläring och hur du skall fortsätta framåt!

Språk

1. Vad tycker du är roligast och varför?

.....
.....

2. Hur bedömer du dina framsteg

.....
.....

3. Är det något som du tycker är särskilt svårt med språket?

.....
.....

4. Känner du att du har uppnått dina mål så här långt? Ja Nej

5. Håller du med om följande påståenden?

	Ja	Nej
Jag uppskattar friheten att kunna studera när jag vill göra det		
Jag tycker om att kunna göra det jag är intresserad av		
Jag tycker om att arbeta på egen hand		
Jag upptäcker nya saker om sättet som jag lär mig på		
Jag är en bättre språkstudering		
Jag känner att jag gör framsteg när det gäller språket		
Jag är mer säker på min förmåga att lära mig och använda språket		
Jag tenderar att jobba med sådant som jag redan är bra på		
Jag behöver andras uppmuntran eller hjälp		
Jag har inte tillräckligt med tid för min språkinläring		
Jag är överväldigad av det stora materialutbudet		
Det är svårt för mig att hitta tillfällen att öva mitt tal		
Jag upplever det som svårt att sätta mål för mig själv		
Jag tappar lätt min motivation		

Om du hade flest ja-svar i den övre delen är du uppenbarligen på rätt väg. Om du hade flest ja-svar i den nedre delen måste du fundera på vad du behöver göra för att komma åt de problem som du har.

6. Vilka åtgärder kan du vidta för att komma åt de här problemen?

.....
.....
.....

Undervisningsmaterial (böcker, band, mjukvara för datorn, Internet, m m.)

7. Finns det något undervisningsmaterial som du tycker är särskilt användbart eller intressant?

.....
.....

8. Har du haft några problem med att hitta lämpligt material?

.....
.....

9. Vilket ytterligare material skulle du vilja använda?

.....
.....

Färdigheter och strategier

10. Vad är du bäst på när det gäller språket? (du kan ha mer än ett alternativ)

Läsa	Skriva	Lyssna	Tala	Grammatik	Ordförråd

11. Vad behöver eller vill du helst bli bättre på? (du kan ha mer än ett alternativ)

Läsa	Skriva	Lyssna	Tala	Grammatik	Ordförråd

12. Hur tänker du göra för att bli bättre på detta/dessa område(n)?

Färdighet	Strategier för förbättring

13. Vad vinner du personligen på att lära dig på det här sättet, t ex ett större självförtroende när det gäller din förmåga?

.....
.....

14. Vad är det med denna inlärningsmetod som passar dig?

.....
.....

15. Vad är det med denna inlärningsmetod som inte passar dig?

.....
.....

Formulär för återkoppling från den studerande

Namn: **Datum:**

Studerat språk

Ge dina synpunkter på följande delar:

Språket

1. Vad känner du att den här erfarenheten har givit dig när det gäller din språkinläring?
.....
.....
2. Vad tyckte du var roligast och varför?
3. Skulle du säga att du har gjort framsteg och i sådana fall inom vilka områden?
4. Har du upplevt något som särskilt svårt med språket?
5. Känner du att du har uppnått dina mål? Ja Nej
6. Tycker du att något undervisningsmaterial har varit särskilt användbart eller intressant?
.....
.....

Studieprogrammet

7. Har du haft några problem med studieprogrammet, med att hitta material, arbeta på egen hand, mm?
.....
.....
8. Känner du att du har fått tillräckligt med stöd?
9. Var det något som du hade velat göra men inte fick möjlighet till?
10. Vad har du personligen uppnått med den här studieprogrammet, t ex större tro på din förmåga?
.....
.....

Framtiden

11. Tänker du fortsätta med dina språkstudier och i sådant fall på vilket sätt?

.....

.....

.....

.....

Övriga kommentarer

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vilket betyg skulle du ge:

	Utmärkt	Mycket bra	Bra	Godkänt	Inte godkänt
Studieprogrammet					
Dina framsteg					
Lokalerna					
Undervisningsmaterial (böcker, videofilmer, mjukvara till datorn, m m.)					
Stöd (material eller personer)					
Tillgängligheten (i de fall detta är tillämpligt)					

